

**Załącznik
do Uchwały Nr IV/28/2015
Rady Miejskiej w Mroczy
z dnia 30 stycznia 2015 r.**

**PROGRAM
PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ
DLA MIASTA I GMINY MROCZA
NA ROK 2015**

Mrocza, styczeń 2015 r.

SPIS TREŚCI

Spis treści.	1
Wstęp.	2
Rozdział 1: Podstawowe pojęcia związane z uzależnieniami.	3
Rozdział 2: Środki psychoaktywne i ich klasyfikacja.	4
Rozdział 3: Przyczyny uzależnień.	8
Rozdział 4: Profilaktyka i leczenie uzależnień.	9
Rozdział 5: Cele i zadania programu.	9
Rozdział 6: Ogólna ocena stanu zagrożenia.	11
Załącznik Nr 1: Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015.	27
Załącznik Nr 2: Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015.	30

WSTĘP

Podstawa prawna:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356)
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. Nr 124)
- 3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011 r. Nr 78 poz. 428)

Uzależnienie, czyli toksykomania to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zazywania jakiejś substancji (syntetycznych lub naturalnych, mających szkodliwy wpływ na organizm i psychikę jednostki). W praktyce zaś określenie to używane jest w kilku znaczeniach. Wyróżniamy m.in.:

- 1) Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) to nabyta silna potrzeba stałego zazywania jakiejś substancji odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. bóle, biegunki, uczucie zimna, wymioty, drżenia mięśni, bezsenność). Zaprzestanie jej zazywania (odstawienie) prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, które określa się jako zespół abstynencyjny. W leczeniu uzależnienia fizjologicznego stosowana jest detoksykacja, czyli odtrucie. Zaliczamy np.: nikotynizm, alkoholizm, narkomanie, lekomanie itp.
- 2) Uzależnienie psychiczne (psychologiczne) to nabyta silna potrzeba stałego wykonywania jakiejś czynności lub zazywania jakiejś substancji, czynione jest to w celu uzyskania efektu natury emocjonalnej – dla przyjemności (powtórzenie poprzednio doznanych pod jego wpływem pożądanych przeżyć) lub uzyskania odprężenia, ulżenia w cierpieniu, złagodzenia złego samopoczucia, której niespełnienie jednak nie prowadzi do poważnych fizjologicznych następstw. Zaliczamy np.: hazard i gry komputerowe, telewizja, Internet, jedzenie, słodycze, kupowanie, praca, nadmierna dbałość o ciężką fizyczną.
- 3) Uzależnienie społeczne (socjologiczne) wiąże się z zazywaniem środków toksycznych pod wpływem panującej mody lub w grupie ludzi podobnych do siebie, w kręgach młodzieży z tzw. subkultur. Istotą zjawiska jest bardzo silne uzależnienie od grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie panujących w niej zasad i obyczajów. Ponadto osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności, wypada z ról społecznych (utrata pracy, usunięcie ze szkoły, konflikty w rodzinie, zanik zainteresowań, zawężenie kontaktów do grupy narkomańskiej). Następuje najczęściej coraz większa kryminalizacja środowiska, w którym obraca się uzależniony.

Gdy uzależnienie jest słabe lub jest w początkowym stadium to zazwyczaj nie wywołuje groźnych skutków. Doświadczenie społeczne ostrzega jednak nas, że uzależnienie może się pogłębić i spowodować niebezpieczne krótkotrwałe lub długofalowe konsekwencje. Szkody mogą mieć charakter osobisty: zdrowotny, psychiczny, charakterologiczny lub społeczny: odrzucenie, naruszanie spokoju, czy także działania przestępcze. Ludzkość podejmowała w swej historii różnorodne wysiłki mające na celu wyzwolenie się od wielu uzależnień. W miarę oswojania się z różnymi czynnikami uzależniającymi ludzie zmieniają swoją reakcję na nie. Część jest w pełni legalna, inne są ograniczane ekonomicznie poprzez wysoką akcyzę lub inne podatki, pozostałe są zabronione.

Osoba uzależniona od jakiejś jednej substancji, nie zdając sobie z tego sprawy, ma również obniżoną tolerancję na inne środki psychoaktywne. Dlatego tak wielu narkomanów opuszczających ośrodki rehabilitacyjne, po jakimś czasie zostaje alkoholikami. To bardzo prosty mechanizm zwany teorią zastępstwa. Należy też pamiętać o tym, że ta zależność działa też w drugą stronę. Alkoholicy leczący się z nałogu są o wiele bardziej podatni na inne nałogi niż osoby nigdy od niczego nieuzależnione. Sporo narkomanów podejmujących leczenie wyznaje w czasie terapii, że przed sięgnięciem np. po heroinę, wiele lat nadużywali alkoholu.

Rozdział 1

Podstawowe pojęcia związane z uzależnieniami

Alkoholizm - Choroba alkoholowa", "Uzależnienie od alkoholu", "Alkoholizm" - jest to okresowe picie alkoholu w celu doznawania jego działania psychicznego, a czasem także dla uniknięcia złego samopoczucia, wynikające z jego odstawienia. Istotą tej choroby jest więc psychiczne i fizyczne uzależnienie od środka narkotycznego jakim jest alkohol. Uzależnienie psychiczne polega na potrzebie picia alkoholu dla poprawy samopoczucia. Uzależnienie fizyczne objawia się wzrostem tolerancji na alkohol, utratą kontroli nad wypijanym alkoholem (niemożność przerwania picia w z góry zaplanowanym momencie) i występującym Alkoholowym Zespołem Abstynencyjnym po odstawieniu alkoholu.

Toksykomania - to stan okresowej lub przewlekłej intoksykacji przynoszącej jednostce i społeczeństwu szkodę, wywołany powtarzającym się zażywaniem środka odurzającego pobudzającego / naturalnego lub syntetycznego. Określenie toksykomanii zostało ustalone przez Komisję Ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia w 1950 roku. Słowo toksykomania pochodzi od greckiego słowa "toksikion" oznaczającego tego, który należy do łuku. Powyższe pojęcie oznacza truciznę umieszczoną w grocie strzały. Znana jest też definicja toksykomanii jako stan zatrucia organizmu wywołany przez stałe przyjmowanie narkotyku lub środków o szkodliwym działaniu na ustrój.

W obrębie toksykomanii charakterystycznej jako skłonności do nadużywania różnych substancji mających określony wpływ na psychikę człowieka można wyróżnić narkomanię, która obejmuje:

- nadużywanie klasycznych środków odurzających/marihuana, heroina, kokaina itp.,
- nadużywanie syntetycznych leków przeciwbólowych/encodal,
- uzależnienie od substancji chemicznych/klej, rozpuszczalnik,
- lekomanie, która obejmuje:
  - uzależnienie od pochodnych kwasu barbituranowego,
  - uzależnienie od leków uspokajających i nasennych,
  - uzależnienie od amin cuchnących/psychodryna/,
  - fenocetynomię/np. tabletki od bólu głowy,
  - uzależnienie od leków przeciwgorączkowych,
  - skłonności do nadużywania używek.

Ostatnia wymieniona forma toksykologii obejmuje swym zakresem nadużywanie alkoholu, tytoniu i innych szkodliwych dla organizmu używek.

Narkomania - słowo to pochodzi z języka greckiego i oznacza "narke" - odurzenie oraz "mania" - szaleństwo. Najbardziej powszechną definicją narkomanii jest ta, którą opracował w 1957 roku Komitet Światowej Organizacji Zdrowia ONZ. W świetle tej definicji narkomania to stan zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowany powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej.

Często występującym terminem jest także LEKOMANIA rozumiana jako skłonność do niepohamowanego, niekontrolowanego nadużywania leków, prowadzi do wytworzenia zależności psychicznej lub fizycznej, bądź obu razem do środków terapeutycznych w wyniku systematycznego lub okresowego ich przyjmowania. Zgodnie z zaleceniami Komitetu Ekspertów ds. zależności lekowej, istniejącego przy Światowej Organizacji Zdrowia używać należy trzech terminów, które określają jednocześnie etapy prowadzące do lekomanii:

- używanie leków - przyjmowanie preparatów medycznych niezgodnie z ich przeznaczeniem lub przyjmowanie bez zaleceń lekarza;
- nadużywanie leków - gdzie pojawia się już zależność psychiczna od używanego środka;
- lekozależność - gdzie obok zależności psychicznej pojawia się zależność fizyczna.

Środek odurzający - substancja naturalna lub syntetyczna działająca na centralny układ nerwowy i wywołująca w nim okresowe zmiany. Bardziej szczegółową definicję znaleźć można w opracowaniu A. Latki i W. Gąsiorowskiego "Narkotyki -podstawowe rodzaje i opis" gdzie środek odurzający określany jest jako: każda substancja, która obniżając lub podwyższając pobudliwość ośrodkowego układu nerwowego, wywołuje przymus stałego jej przyjmowania, zależność fizyczną i psychiczną od działania środka oraz powoduje szkodliwe następstwa dla zdrowia fizycznego i psychicznego.

Narkotyk - to środek odurzający pochodzenia roślinnego lub syntetycznego powodujący w zależności od dawki uspokojenie, zniesienie bólu, odurzenie, euforię lub sen lub według definicji spotykanych w innych opracowaniach: substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, która przyjęta przez żywą istotę, degeneruje jedną lub kilka czynności jej organizmu. Częściej i chętniej używanym określeniem pełniej oddającym istotę problemu jest "środek odurzający", choćby, dlatego, że nie każda substancja posiadająca cechy podane w pierwszej części definicji jest narkotykiem np. alkohol.

Środek psychotropowy - oznacza każdą substancję pochodzenia naturalnego, bądź syntetycznego, działającą na ośrodkowy układ nerwowy, umieszczoną w wykazie środków odurzających a także w wykazie środków psychotropowych ustalonych przez Ministra Zdrowia.

Nałóg - według Komisji Ekspertów przy Światowej Organizacji Zdrowia, odnosi się w swym określeniu do definicji toksykologii. Stan ten charakteryzuje się:

- przymusem używania danego środka,
- występowaniem uzależnienia fizycznego i psychicznego,
- szkodliwym wpływem na jednostkę i otoczenie.

Nawyk - w węższym znaczeniu stan ten charakteryzuje się:

- pragnieniem, czasem bardzo silnym, ale nie przymusem używania danego środka,
- ograniczoną tendencją do zwiększenia dawki,
- ograniczonym uzależnieniem psychicznym przy jednoczesnym braku uzależnienia fizycznego od objawów abstynencyjnych,
- szkodliwym wpływem na daną osobę, ale bez negatywnych następstw społecznych, a i Opieki Społecznej.

Uzależnienie, czyli toksykomania to nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji (syntetycznych lub naturalnych, mających szkodliwy wpływ na organizm i psychikę jednostki). W praktyce zaś określenie to używane jest w kilku znaczeniach. Wyróżniamy m.in.:

Uzależnienie fizjologiczne (fizyczne) to nabyta silna potrzeba stałego zażywania jakiejś substancji odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych (np. bóle, biegunki, uczucie zimna, wymioty, drżenia mięśni, bezsenność). Zaprzestanie jej zażywania (odstawienie) prowadzi do wystąpienia zespołu objawów, które określa się jako zespół abstynencyjny. W leczeniu uzależnienia fizjologicznego stosowana jest detoksykacja, czyli odtrucie. Zaliczamy np.: nikotynizm, alkoholizm, narkomanie, lekomanie itp.

Uzależnienie psychiczne (psychologiczne) to nabyta silna potrzeba stałego wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji, czynione jest to w celu uzyskania efektu natury emocjonalnej – dla przyjemności (powtórzenie poprzednio doznanych pod jego wpływem pożądanых przeżyć) lub uzyskania odprężenia, ulżenia w cierpieniu, złagodzenia złego samopoczucia, której niespełnienie jednak nie prowadzi do poważnych fizjologicznych następstw. Zaliczamy np.: hazard i gry komputerowe, telewizja, Internet, jedzenie, słodycze, kupowanie, praca, nadmierna dbałość o tężyznę fizyczną.

Uzależnienie społeczne (socjologiczne) wiąże się z zażywaniem środków toksycznych pod wpływem panującej mody lub w grupie ludzi podobnych do siebie, w kręgach młodzieży z tzw. subkultur. Istotą zjawiska jest bardzo silne uzależnienie od grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie panujących w niej zasad i obyczajów. Ponadto osoba uzależniona, w miarę pogłębiania się choroby rezygnuje z ważnych dla siebie wcześniej aktywności, wypada z ról społecznych (utrata pracy, usunięcie ze szkoły, konflikty w rodzinie, zanik zainteresowań, zawężenie kontaktów do grupy narkomańskiej). Następuje najczęściej coraz większa kryminalizacja środowiska, w którym obraca się uzależniony.

Gdy uzależnienie jest słabe lub jest w początkowym stadium to zazwyczaj nie wywołuje groźnych skutków. Doświadczenie społeczne ostrzega jednak nas, że uzależnienie może się pogłębić i spowodować niebezpieczne krótkotrwałe lub długofalowe konsekwencje. Szkody mogą mieć charakter osobisty: zdrowotny, psychiczny, charakterologiczny lub społeczny: odrzucenie, naruszanie spokoju, czy także działania przestępcze. Ludzkość podejmowała w swej historii różnorodne wysiłki mające na celu wyzwolenie się od wielu uzależnień. W miarę osławiania się z różnymi czynnikami uzależniającymi ludzie zmieniają swoją reakcję na nie. Część jest w pełni legalna, inne są ograniczane ekonomicznie poprzez wysoką akcyzę lub inne podatki, pozostałe są zabronione.

Osoba uzależniona od jakiejś jednej substancji, nie zdając sobie z tego sprawy, ma również obniżoną tolerancję na inne środki psychoaktywne. Dlatego tak wielu narkomanów opuszczających ośrodki rehabilitacyjne, po jakimś czasie zostaje alkoholikami. To bardzo prosty mechanizm zwany teorią zastępstwa. Należy też pamiętać o tym, że ta zależność działa też w drugą stronę. Alkoholicy leczący się z nałogu są o wiele bardziej podatni na inne nałogi niż osoby nigdy od niczego nieuzależnione. Sporo narkomanów podejmujących leczenie wyznaje w czasie terapii, że przed sięgnięciem np. po heroinę, wiele lat nadużywali alkoholu.

Rozdział 2

Środki psychoaktywne i ich klasyfikacja

Środki psychoaktywne podzielono na grupy:

- alkaloidy,
- narkotyki i alkohol,
- leki psychotropowe.

Ich wspólną cechą jest to, że zmniejszają lękliwość i napięcie, poprawiają nastrój, dają uspokojenie, relaks, senność. Zarazem środki te zakłócają koordynację ruchową i zmieniają świadomość. Wymienione środki pobudzają aktywność, przedłużają okresy czuwania, przyspieszają procesy myślenia i mowę, zmniejszają apetyt. Równocześnie powodują wzrost niepokoju i aktywności ruchowej, rozdrażnienie i

agresywność. Wywołują także zmiany w spostrzeganiu oraz zmianę odbioru rzeczywistości. Niedojrzałość emocjonalna, trudności osobiste i rodzinne tkwią u podłoża wszystkich środków psychoaktywnych, lecz znacznie częściej dotyczy to środków o właściwościach halucynogennych, które działają pobudzająco, wzmagają koncentrację i zdolność spostrzegania. Dla niektórych osób środki halucynogenne są pociągające ze względu na swe właściwości zmieniające rzeczywistość. Uzależnienie od środka psychoaktywnego przejawia się zmianą tolerancji. W celu uzyskania takiego samego efektu działania środka trzeba zażywać coraz większe dawki. Po przerwaniu przyjmowania lub zmniejszaniu ilości środka w organizmie osoby uzależnionej pojawiają się różne dolegliwości, dochodzi do zmian oraz uszkodzeń narządów i układów.

Leki psychotropowe - grupa różnorodnych leków, które działają leczniczo na zaburzone funkcje psychiczne. Do leków psychotropowych zaliczamy:

- Leki psycholeptyczne: przeciwpsychotyczne, leki anksjolityczne, leki normotymiczne, leki nasenne i leki uspokajające.
- Leki psychoanaleptyczne: leki przeciwdepresyjne, leki psychostymulujące, leki nootropowe.
- Leki przeciwparkinsonowskie: leki przeciwparkinsonowskie

Pokrewne lekom psychotropowym są substancje zaburzające funkcje psychiczne, tzw. substancje psychozomimetyczne, zwane inaczej środkami halucynogennymi (potocznie halucynogeny).

Leki nasenne i uspokajające

Do oznak zażycia możemy zaliczyć: uspokojenie, słabo lub wyraźnie zaznaczone; lekka euforia; zamazana mowa; niepewny chód; zawroty głowy. Wśród objawów występujących po zażywaniu dostrzegamy: stan uspokojenia, odprężenie, upośledzenie zapamiętywania, przymglenie świadomości, zamazane lub podwójne widzenie, utrata koordynacji ruchowej, nudności, zaparcie, suchość w ustach, samopoczucie jak w kacu. U niektórych osób może wystąpić podniecenie i euforia, u innych - wrogość, lęk i depresja. Zaburzenia toku myślenia, utrudnione zapamiętywanie i ocena sytuacji, zaburzona orientacja, osłabienie napięcia mięśniowego, niepokój w ciągu dnia, uogólniony niepokój, depresja, trudności ze snem i skargi na stałe zmęczenie - to także objawy częstego zażywania leków nasennych i pobudzających. Jeśli nastąpi przedawkowanie u pacjenta dostrzega się: powolny, płytki i nieregularny oddech, zwężone źrenice na przemian z nieruchomymi i rozszerzonymi, obniżona temperatura ciała, bardzo niskie ciśnienie krwi, słabo wyczuwalny puls, śpiączka, śmierć. Kiedy leki te zostaną odstawione w ramach kuracji abstynencyjnej zauważamy: koszmary nocne, bezsenność, reakcje paniczne, drżenie, depresja, huśtawka nastrojów, nadwrażliwość na światło i dźwięk, drażliwość, utrata łaknienia i spadek ciężaru ciała.

Halucynogeny

Halucynogeny natomiast zdają się służyć tylko temu jednemu celowi - chęci przeżycia odmiennego stanu świadomości, w którym rzeczywistość podlega groteskowej deformacji. Halucynogeny zaburzają bezpośrednio czynności mózgu. Wprawdzie oznaki użycia są widoczne, jednak wiadomo, że główne efekty polegają na przekazywaniu przez zmysły ubarwionego, a zniekształconego obrazu świata, na spowolnionym upływie czasu i odbiorze najwykleszych obiektów jako wyjątkowych i pełnych znaczenia. Efekty te są fachowo określane jako pseudohalucynacje - jak gdyby kontra nazwie tych środków - bowiem ich użytkownicy zdają sobie sprawę z nierealności przeżywanych wizji. Specyficzność działania halucynogenów na tle innych środków polega na tym, że efekty mogą być różne po każdym przyjęciu środka, a nie tylko w zależności od osoby i dawki. „Zła podróż”, której towarzyszą urojenia o przerażających treściach, może niespodziewanie pojawić się zamiast oczekiwanego przyjemnego odurzenia. Halucynogenów nie uważa się za środki silnie uzależniające fizycznie.

Trzy podstawowe rodzaje narkotyków:

Narkotyki możemy podzielić z uwagi na pochodzenie:

- substancje naturalne
- substancje półsyntetyczne
- substancje syntetyczne
- według kwalifikacji nomenklaturowej (a w tym od rodzaju powodowanego uzależnienia: fizycznego, psychicznego i fizycznego i psychicznego)

1) Substancje działające opóźniająco na ośrodkowy układ nerwowy:

Do podstawowych i powszechnie znanych należą: opium, morfina i heroina. Są to ogólnie znane środki pochodzenia naturalnego i półsyntetycznego przetworzenia maku oraz syntetyki z morfiny – barbiturany, leki uspokajające i hipnotyczne.

- OPIUM – wysuszony sok mleczny niedojrzałych makówek maku lekarskiego; zawiera około 25 alkaloidów m.in. morfinę, narkotyne i kodeinę; środek przeciwbólowy i uspokajający; częste zażywanie opium prowadzi do narkomanii.
- MORFINA – alkaloid otrzymany z makówek i łodyg maku, główny składnik opium; farmakologicznie środek przeciwbólowy i uspakajający; jest narkotykiem (częste stosowanie prowadzi do morfinizmu). Morfinista – człowiek nałogowo używający morfiny. Morfinizm – rodzaj narkomanii; nałogowe

używanie morfiny; prowadzi do zmian osobowości, spadku sił fizycznych, podatności na zachorowanie

- NARKOTYNA – alkaloid występujący w opium, nie ma właściwości narkotycznych, działa na mięśnie gładkie hamując ich skurcze
- KODEINA - alkaloid występujący w soku mlecznym maku; metylowa pochodna morfiny; środek przeciw kaszlowy, działa także łagodnie uspokajająco i znieczulająco
- HEROINA – farmakologiczny narkotyk; pochodna morfiny; działa przeciwbólowo i narkotycznie 6-cio, 7-mio krotnie silniej od morfiny. Heroinomania – rodzaj narkomanii; nałogowe używanie heroiny
- BARBITURANY – pochodne kwasu barbiturowego; w lecznictwie stosowane jako środki nasenne np. Weronal, Dial, Fanodorm, Luminal; mieszaniny wielu barbituranów ze środkami przeciwbólowymi (głównie z Piramidonem) mają silne działanie przeciwbólowe a osłabione lub zniesione nasenne.
- BARBITURANOWY KWAS – (malonylomo mocznik) związek organiczny, pochodna pirymidyny; ciało stałe pochodne – barbiturany, stosuje się m.in. jako środki nasenne.

Co powodują leki uspokajające i hipnotyczne?

Szerokie zastosowanie w medycynie leków uspokajających i hipnotycznych ma na celu uśmierzenie bólu i wprowadzenie spokoju i harmonii organizmu w przypadkach medycznie uzasadnionych. Ponadto są znacznie mniej szkodliwe i toksyczne w swym oddziaływaniu na organizm niż pochodne kwasu barbiturowego. Także i te środki znalazły swoje miejsce na rynku narkotycznym. Najczęściej spotykane to Elenium i Librum, Diazepam i są znane jako Valium, Relenium, Nitrozepam, Oksozepam.

2) **Substancje pobudzające ośrodkowy układ nerwowy**

Ta grupa środków została podzielona w następujący sposób:

- LIŚCIE KRZEWU KOKAINOWEO I KOKAINĘ - 0,5 do 1 % wagi liści koki to kokaina, która jest ich podstawowym alkaloidem. Krzewy kokainowe występują głównie w Peru, Chile, Boliwii i Kolumbii. Większość produktów otrzymywanych z koki: liście, pasta, kokaina, crack są silnymi środkami oddziałującymi na centralny system nerwowy, pobudzającymi oraz silnie uzależniającymi. Kokainą określa się produkt finalny otrzymany z przetworzonych liści krzewu kokainowego i jest ona podstawowym alkaloidem znajdującym się w liściach koki. Można ją uzyskać w wyniku ekstrakcji chemicznej. Kokaina białym, krystalicznym, puszystym proszkiem, który ze względu na wygląd bywa nazywany śniegiem. Najczęściej kokainę zażywa się przez inhalację nosową nazywaną "sniffing", które wywołuje natychmiast stan silnej euforii, trwający około 20 minut. Wprowadzana może też być poprzez wstrzyknięcie czasem z domieszką heroiny. Kokaina wywiera silne działanie pobudzające, wywołując objaw upojenia ze stanem dobrego samopoczucia. Eliminuje czasowo zmęczenie i przyczynia się do lepszej koncentracji umysłowej. W krótkim czasie powoduje zakłócanie pracy systemu nerwowego, niespokojne zachowanie, wzrost temperatury ciała, nadciśnienie. Silnie uzależniony narkoman kokainowy narażony jest na stany konwulsyjne z ustaniem prac płuc i serca. Osoby uzależnione oczekują od narkotyku poprawy nastroju, podniecenia oraz zwiększonej sprawności psychicznej i fizycznej. Kiedy odczucia te zaczynają zanikać, pojawiają się inne - odpowiednio "niskie" które są tak różne od poprzednich, że zażywający narkotyk ma bardzo silną motywację, do powtórzenia dawki celem przywrócenia stanu euforii. Osoby próbujące zaprzestać zażywania kokainy często popadają w depresję, z której może je wydobyć jedynie narkotyk.
- CRACK - to odmiana kokainy. Nazwa pochodzi stąd, iż często w czasie palenia substancji słyszalny jest dźwięk podobny do trzasku, pęknięcia (ang. crack). Występuje pod postacią kamyków koloru beżowego, brązowego i białego. W odróżnieniu do czystej kokainy crack nie jest rozpuszczalny w wodzie, a więc nie daje się wstrzyknąć. Pali się go w specjalnej fajce. W czasie inhalacji jest szybko absorbowany przez organizm i już po około 6-7 sekundach dostaje się do krwioobiegu i zaczyna oddziaływać na centralny układ nerwowy. Jego działanie jest krótkie i w związku z tym musi być często palony. Użytkownik odczuwa nagle intensywne pobudzenie wyrażające się w podnieceniu euforycznym, które może trwać ponad 5 minut, po czym następuje uczucie wielkiej mocy połączone z pożądaniem seksualnym i halucynacjami. Dłuższe zażywanie cracku zakłóca system oddechowy, powoduje utratę wagi ciała i ataki paranoidalne. Jego nadużywanie prowadzi do uzależnienia psychicznego i fizycznego, a przedawkowanie powoduje śmierć. Crack jest bardzo popularną formą kokainy i to z wielu powodów. Można go palić zamiast wachać, co powoduje, że jest o wiele szybciej wchłaniany i szybciej działa na organizm. Narkotyk ten jest również łatwo ukryć i przewieźć, a także jest relatywnie tańszy od innych odmian kokainy. Pasta z koki - jest produktem pośrednim w procesie przerobu liści koki na kokainę. O ile zawartość kokainy w liściach jest stosunkowo niska (od 0,5 do 1 % ich wagi), o tyle pasta może zawierać aż 90-procentowy koncentrat kokainowy, chociaż zwykle ma on niższe, 40-50-procentowe stężenie (produkty z koki - patrz zdjęcia 3 i 1)
- KHAT – jest to roślina o systemtycznej nazwie Catha Edulis popularnie zwana khat. Liście khata od wielu wieków używano do obrzędów rytualnych. Są one żute, a suszone mogą być dodatkiem do herbaty. Pobudza on układ nerwowy, daje energię, ale bardzo szybko uzależnia psychicznie.

Działanie jego można porównać do działania amfetaminy. Przedawkowanie wywołuje dramatyczne reakcje przewodu pokarmowego oraz takie objawy jak przy zatruciu alkoholem. Może także dawać zaburzenia psychiczne. W Polsce jest mniej popularny z uwagi na szybkie psucie się liści i rozpad alkaloidów dających odurzenie.

- AMFETAMINY - spośród wszystkich narkotyków, daje najcięższe powikłania zarówno fizyczne jak i psychiczne. Amfetamina jest silnym środkiem pobudzającym i utrzymującym cały organizm w stanie czuwania. W latach 20stych i 30stych stosowano ją jako lek w narkolepsji, próbowano również leczyć nimi depresje, ale ponieważ dawały bezsenność, zrezygnowano z tego zamiaru. Amfetamina może być przyjmowana w różnych formułach - w pigułkach i kapsułkach różnej wielkości. Bywa w postaci płynu. Często występuje też jako biały lub beżowy proszek. Może być brana doustnie lub wdychana w czasie inhalacji. Można ją również przyjmować dożylnie. Czasem jest sprzedawana czysta, ale w sprzedaży detalicznej często łączona jest z glukozą lub laktozą. Na efekty trzeba czekać do pół godziny i utrzymują się one 12 godzin. Amfetamina bywa często łączona z innymi narkotykami - z heroiną albo z barbituranami i benzodiazepinami., które dają "zwolnienie" po "przyśpieszeniu" uzyskanym "dzięki" amfetaminie.
- RÓŻNE SUBSTANCJE I LEKI PSYCHOTROPOWE – przemysł farmakologiczny produkuje dość liczne środki psychotropowe dla potrzeb medycyny na bazie amfetaminy. Jak i w innych, tak i w tym przypadku, znalazły one swoje miejsce nie tylko w zastosowaniu medycznym. Ze względu na ścisłą kontrolę sprzedaży, dla zaspokojenia potrzeb różnych grup narkotycznych, wytwarzane są w sposób nielegalny np.: Ecstasy (substancja aktywna; 3,4-metylenodioksymetamfetamina - MDMA) jest syntetycznym analogiem amfetaminy i meskaliny z jednej strony wykazuje działanie stymulujące układ nerwowy (podobnie jak amfetamina), z drugiej posiada właściwości psychodeliczne (podobnie jak meskalina). Często nazwa ecstasy używana jest także w szerszym znaczeniu: w stosunku do innych analogów metamfetaminy o podobnym, jednocześnie stymulującym i halucynogennym działaniu (MDA, BDB czy MBDB). FORMY WYSTĘPOWANIA I SPOSOBY: Dawka ekstazy, wynosząca zazwyczaj od 75 do 200 mg i zażywana doustnie zaczyna działać po ok. 40 minutach. Po następnych 30 minutach następuje nasilenie. Działanie ustępuje po kilku godzinach (4-6) od momentu zażycia. Najczęściej spotykanymi postaciami nielegalnej sprzedaży ecstasy są tabletki i kapsułki. Różnych kolorów i kształtów tabletki wyróżniają się wytłoczonymi wizerunkami i znakami (np. ptak, kot, sierp i młot, itp.) lub napisami. Mogą one zawierać również pewne ilości innych narkotyków, najczęściej amfetaminy.

3) Substancje powodujące wywołanie zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego

Substancje określone jako halucynogenne lub psychodesleptyczne oddziałują zakłócająco na działanie centralnego układu nerwowego. U zażywających wywołuje zmiany percepcji czasoprzestrzennej i wizualnej. Do klasycznego podziału tych substancji na:

- KONOPIE INDYJSKIE - pochodzi z Azji Środkowej. To jedna z najstarszych roślin narkotycznych. Ma ponad 350 nazw. Konopie indyjskie to rośliny jednoroczne, odporne na mróz - bardzo łatwo przystosowują do różnych warunków. W zależności od klimatu i podłoża, na którym rosną, zmieniają ilość występującego w nich psychoaktywnego czynnika uzależniającego - Delta 9 THC. Uprawa konopi indyjskich możliwa jest w różnych strefach geograficznych, a także w warunkach sztucznych. Z konopi indyjskich otrzymuje się właśnie marihuanę. Są to liście i szczytowe części kwiatowo - owoconośne, które po posiekaniu i wysuszeniu mają postać tytoniu lub herbaty. "Trawa" lub żargonowo "maryśka" zawiera od 1% do 5% THC. Miesza się ją z tytoniem, aby otrzymać ręcznie skręcone papierosy o charakterystycznym wyglądzie, tzw. "jointy". Ze względu na znaczną objętość "trawy" jest coraz mniej interesująca dla handlarzy. Innym produktem jest haszysz - zagęszczona żywica uzyskiwana z liści, którą pali się także w postaci "jointów" lub specjalnych fajkach. Efekty palenia konopi indyjskich mogą być odczuwalne już po kilkunastu minutach i utrzymują się nawet kilka godzin.
- LSD-25 - to dietyloamid kwasu lizergowego. Głównym przedstawicielem jest słynne LSD25. Występuje w formie krystalicznej bądź w postaci bezbarwnej cieczy, której obecność łatwo ukryć nasycając ją dowolny nośnik. Stosowany jest doustnie, choć bywa też wstrzykiwany lub palony w mieszance z tytoniem. Bardzo często "odlot" po zażyciu tego narkotyku ograniczony jest do drobnych zmian percepcji, okazuje się przede wszystkim przeżyciem przerażającym. Ten rodzaj narkotyku zalicza się do "schizofrenicznych".
- MESKALINA jest podstawowym alkaloidem psychotropowym występującym w kaktusie peyote. Stanowi ona do 30% wszystkich alkaloidów obecnych w tej roślinie. Jej zawartość w kaktusie waha się od 0,5 do 1,5%. Meskalina jest typową substancją halucynogenną, dwu-, trzykrotnie słabszą niż LSD. Zażywa się ją doustnie, pali bądź wstrzykuje. Nie odnotowano tolerancji lub uzależnienia fizycznego (patrz zdjęcie nr 4). MDA jest syntetycznym lub półsyntetycznym narkotykiem. Wywołuje skutki podobne do tych, jakie wywiera meskalina łącznie z amfetaminą. MDA ma właściwości

toksyczne, a nawet może spowodować śmierć. Nie odnotowano, iż następstwem stosowania tego środka jest tolerancja lub uzależnienie fizyczne.

- PSYLOCYBINA jest aktywnym składnikiem grzyba Psilocybe. Ma postać białej krystalicznej substancji. Jej moc można określić jako pośrednią między siłą meskaliny a LSD. Jest najgwałtowniej działającym halucynogenem; reakcja następuje po około 15 minutach od chwili spożycia. Największe natężenie doznań występuje po 90 minutach. Skutkuje od 5 do 6 godzin. Nie odnotowano tolerancji ani fizycznego uzależnienia od tej substancji. Psilocybe jest najważniejszym spośród grzybów halucynogennych, ponieważ jest gatunkiem kosmopolitycznym. Osiemdziesiąt z ponad 140 znanych odmian tych grzybów zawiera substancje psychotropowe. Żyją w glebach oraz na różnych substratach organicznych typu: próchnica, torf, butwiejące drewno, kępy mchu, nawóz. Psilocybe semilanceata, czyli tzw. czapka wolności, jest najbardziej rozpowszechnionym grzybem zawierającym składniki psychoaktywne. Rośnie m. in. na terenach byłego Związku Radzieckiego i w Australii.

W ostatnim okresie doszły kleje, rozpuszczalniki i aerozole, które jako środki odurzające uzyskały szczególne popularność zwłaszcza w kręgach nieletnich narkomanów, a które z racji zażywania zostały określone mianem środków wziewnych.

Rozdział 3 **Przyczyny uzależnień**

Całkowita identyfikacja przyczyn uzależnień jest trudna. Uzależnienie nie jest zjawiskiem samym w sobie. Posiada szereg uwarunkowań o różnym charakterze od przyczyn zewnętrznych, środowiskowych do motywów psychologicznych włącznie.

Motywacje osób biorących środki odurzające są złożone, można je podzielić na dwie grupy:

- a) pierwotne - pierwsze sięgnięcie po narkotyk to:
  - ciekawość,
  - wpływ kolegów,
  - chęć doznania przyjemności,
  - próba rozwiązania problemów i życiowych trudności,
  - próba uzyskania lepszego samopoczucia,
  - manifestacja swej odrębności.
- b) wtórne - następują po uzależnieniu od narkotyków:
  - przymusowe uzależnienie, głód,
  - chęć rozładowania depresji,
  - chęć eksperymentowania, chęć uzyskania euforii

Cz. Ciekiera wyodrębnił etiologiczne skutki, które zwiększają uzależnienie narkotyczne.

Należą do nich między innymi:

- konflikty w rodzinie, odmienne postawy wychowawcze rodziców,
- obciążenie rodzinny chorobami somatycznymi i psychicznymi,
- wysoka tolerancja dla palenia, picia i zażywania leków,
- środowisko melin pijackich, narkomańskich i przestępczych,
- objawy neurotyczne w dzieciństwie, lęk, poczucie zagrożenia, niski poziom tolerancji na frustracje, brak sprecyzowanej hierarchii wartości i celów w życiu.

Wśród czynników warunkujących powstanie nałogów wymienione są również tzw. efekty farmakologiczne, z których najważniejszym jest zdolność niektórych środków do wywołania subiektywnego uczucia zwanego euforią, czyli nadmiernie dobrego samopoczucia. Właściwość ta powoduje, że w krótkim czasie może być osiągnięty względny komfort w postaci odprężenia, spokoju i poczucia bezpieczeństwa. Efekt farmakologiczny zapewnia możliwość ucieczki od stresu, frustracji zrodzonej w warunkach współczesnego życia, przytłoczenia jego tempem, a przede wszystkim napięcia w stosunkach międzyludzkich. Może stanowić on więc pozytywne wzmocnienie skłaniające do ponownego sięgnięcia po środek wywołujący powyższy efekt.

c) Czynniki środowiskowy - składa się z następujących elementów:

- środowiska rodzinnego,
- środowiska szkolnego,
- środowiska rówieśniczego.

Rozdział 4

Profilaktyka i leczenie uzależnień

Profilaktyka to wszelka działalność zapobiegająca szkodliwym zjawiskom: chorobom, wypadkom, przestępstwom itd., przez zwalczanie przyczyn. Jest to jeden z podstawowych kierunków działania współczesnej medycyny.

Leczenie uzależnień - proces terapeutyczny mający na celu reedukację, resocjalizację, jednostki uzależnionej. Ma w konsekwencji prowadzić do zaprzestania lub zmniejszenia częstotliwości przyjmowania substancji psychoaktywnych, redukcji szkód, powrotu do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie tych jednostek, które wykazywały na tym polu dysfunkcję. Stosowany wobec osób mających problem ze szkodliwym, nałogowym nadużywaniem środków psychoaktywnych.

Nie ma przymusu leczenia, lecz natychmiastowej pomocy lekarskiej wymagają osoby znajdujące się – w wyniku zażywania środków psychoaktywnych – w stanach bezpośredniego zagrożenia życia lub, kiedy stwarzają zagrożenie dla otoczenia. Leczenie uzależnień przebiega w trzech etapach:

- 1) detoksykacji – polegającej na uwolnieniu chorego od dolegliwości będących następstwem zażywania środków odurzających,
- 2) terapii – stanowiącej podstawową formę leczenia i prowadzonej na oddziałach i w ośrodkach stacjonarnych,
- 3) readaptacji społecznej, prowadzonej w warunkach otwartych, o ma pomóc w powrocie do normalnych warunków życia.

10 podstawowych celów profilaktyki to:

- 1) prowadzenie szerokiej edukacji, dostarczającej bogatych i rzetelnych informacji o zjawisku patologicznym, którego profilaktyka dotyczy;
- 2) kształtowanie świadomych konsumpcji;
- 3) kształtowanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania bliskich więzi z drugim człowiekiem (zwłaszcza: empatii współdziałania, komunikowania się, słuchania, rozwiązywania konfliktów);
- 4) kształtowanie i rozwijanie umiejętności poznawania i rozumienia siebie (zwłaszcza: samoświadomości, samooceny, poczucia własnej wartości, poczucia kontroli wewnętrznej);
- 5) rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji oraz rozwiązywania problemów, ze szczególnym zwróceniem uwagi na uczenie umiejętności różnicowania i wybierania pozytywnego a nie negatywnego stylu życia;
- 6) rozwijanie związków z pozytywnymi grupami społecznymi oraz kształtowanie poczucia odpowiedzialności za grupy, do których jednostka przynależy (np. rodzinę, grupą rówieśniczą, lokalną społeczność, ogół społeczeństwa);
- 7) rozwijanie poczucia odpowiedzialności i uczenia odpowiedzialnych zachowań jako właściwych wzorów do naśladowania przez innych ludzi (obejmujących m.in. styl życia, stosunek do używanych środków odurzających, podejmowanie decyzji ponoszenia za nie odpowiedzialności);
- 8) działanie na rzecz wzbogacenia środowiska rodzinnego, ogólnospołecznego i środowiska pracy tak aby, poprawiło to jakość życia wszystkich jego członków i stwarzało im warunki do zachowania zdrowia;
- 9) kształtowanie przepisów prawnych i norm współżycia społecznego w taki sposób, aby odpowiadały one oczekiwaniom i potrzebom ludzi oraz aby propagowały i wspierały pozytywne style życia;

umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń, dzięki czemu możliwe staje się opracowanie skutecznych strategii przeciwdziałania patologii, bazujących na rzetelnej znajomości uwarunkowań danych zaburzeń.

Rozdział 5

Cele i zadania programu

Określone w ustawie zadania to w szczególności:

Ad. 1. - *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) (uchylony)
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ad. 2. – Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W/w zadania realizuje się w szczególności poprzez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;

Ustawy regulują następujące kwestie:

- w celu realizacji w/w zadań burmistrz opracowuje projekty gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnego programu przeciwdziałania narkomanii,
  - gminne programy uchwała rada gminy,
  - gminne programy są realizowane przez jednostkę wskazaną w tych programach,
  - w celu realizacji zadań, o których mowa burmistrz może powołać pełnomocnika
- burmistrz powołuje gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjującą działania w w/w zakresie oraz podejmującą czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Cele do realizacji w 2015 r.:

Cel I: Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat negatywnych skutków używania środków odurzających i zaprzestanie bagatelizowania problemu, poprzez:

- dostarczenie informacji z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w postaci skondensowanej (plakaty, ulotki, broszury informacyjne)
- zwiększenie zaangażowania rodziców w działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom (udział w kampaniach i festynach wraz z dziećmi)

Cel II: Zwiększenie zaangażowania szkoły jako instytucji w profilaktykę przeciwdziałania uzależnieniom, poprzez:

- podniesienie poziomu wiedzy nauczycieli z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom (zapewnienie literatury oraz publikacji),
- podniesienie poziomu wiedzy uczniów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom (plakaty i ulotki, konkursy wiedzy, festyny),
- zwiększenie zaangażowania władz szkoły w profilaktykę (gazetka szkolna, Internet - strona internetowa szkoły).

Rozdział 6

Ogólna ocena stanu zagrożenia

Miasto i Gmina Mrocza jest jedną z gmin tworzących powiat nakielski a liczba jej mieszkańców waha się w okolicach 9300 osób, w tym miasto ok. 46 %, wieś ok. 54 %. Okresy przełomów, przekształceń i transformacji ustrojowych dotknęły również środowiska miasta i gminy. W okresie minionych lat uległo likwidacji wiele zakładów pracy, szczególnie PGR, które dominowały na terenie gminy z uwagi na jej charakter typowo rolniczy. Likwidacja i upadki przedsiębiorczości przyczyniły się do intensywnego wzrostu bezrobocia. Przedstawione wskaźniki bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat wykazują, że bezrobocie utrzymuje się na poziomie powyżej 16 %. Prowadzone badania bezrobocia wykazują, że jest ono przyczyną powstawania wielu problemów społecznych, szczególnie patologii. Brak możliwości zarobku środków finansowych powodują biedę, w wielu przypadkach: ubóstwo rodzin, to z kolei staje się powodem szukania metod zastępczych do zaspokajania swoich i rodziny potrzeb. Przystępczość, kradzieże i rozboje indywidualne i w systemach zorganizowanych, brak umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysu, ucieczka do nadużywania i uzależnienia się od alkoholu i innych substancji odurzających, to tylko niektóre działania osób pozbawionych stałej pracy. W ostatnich latach teren Miasta i Gminy cechuje duża dysfunkcja jednostki i rodziny, która powstaje na skutek niskiego wykształcenia, braku kwalifikacji, zawodowych, braku umiejętności rozwiązywania przez siebie i rodzinę powstających problemów, braku przejawiania skutecznych inicjatyw w pozyskaniu lepszego jutra, choroby fizyczne i somatyczne, niepełnosprawność, uzależnienia. Dysfunkcyjność naszego środowiska potwierdzają dane statystyczne MGOPS. Znaczny procent środowisk korzystających z pomocy społecznej to środowiska dotknięte problemem alkoholizmu oraz innych środków uzależniających.

Tab. A: Hierarchia problemów społecznych

Hierarchia problemów społecznych (pow. 30 roku życia)	
bezrobocie	71%
Wzrost przestępczości	44%
alkoholizm	39%
narkomania	29%
zubożenie społeczeństwa	21%
kryzys rodziny	12%
zanieczyszczenie środowiska	11%
AIDS	6%
problemy mieszkaniowe	4%
kryzys norm moralnych	4%

Alkoholizm i narkomania postrzegane są jako jedne z ważniejszych zagrożeń (trzeci w hierarchii ważności). Gdy dodamy do tego zagrożenie narkomanią (29% wskazań), otrzymamy pełny obraz tego, jak społeczność postrzega problemy związane z uzależnieniami. Przed podjęciem działań profilaktycznych w dziedzinie uzależnień warto jest zadać sobie pytanie, czy młodzież w ogóle dostrzega problemy wynikające z nadużywania alkoholu, a jeśli tak, to jak wysoko plasuje je w hierarchii zagrożeń. Oto tabela wyników:

Tab. B: Rodzaje problemów społecznych

Rodzaj problemów społecznych	Uczniowie gimnazjum	Młodzież ponadgimnazjalna
bezrobocie	73%	73%
zanieczyszczenie środowiska	17%	15%
kryzys rodziny	18%	26%
wzrost przestępczości	30%	26%
alkoholizm	56%	6%
AIDS	22%	36%
zubożenie społeczeństwa	3%	21%
kryzys norm moralnych	5%	21%
narkomania	60%	31%
problemy mieszkaniowe	11%	10%

• **Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza**

Tab. nr 1: Stan problemów alkoholowych w Gminie Mrocza na dzień 31.12.2014 r.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie w latach	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Do 4,5 %	37	36	33	33	31	30	30	29
Do 18 %	29	29	24	25	24	24	25	25
Powyżej 18 %	18	18	19	19	19	20	21	21

Ustalono maksymalną liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa):

- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 36; obecnie jest - 26
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 14; obecnie jest - 4

Tab. nr 2: Ilość punktów sprzedaży alkoholu na terenie Miasta i Gminy Mrocza na dzień 31.12.2014 r.

	Miasto				Wieś				Razem			
	2014				2014				2014			
	P	WI	W	R	P	WI	W	R	P	WI	W	R
Liczba punktów sprzedaży	15	13	13	15	14	12	8	14	29	25	21	29

Tab. nr 3: Statystyka stałych lub czasowych mieszkańców wg płci i wieku, na dzień 31.12.2014 r.

Wiek	Miasto			Wieś			Razem Gmina		
	K	M	R	K	M	R	K	M	R
0 – 6	172	193	365	227	228	455	399	421	820
7 – 15	202	249	451	270	284	554	472	533	1005
16 – 18	64	79	143	100	118	218	164	197	361
19 – 60	1325	0	1325	1428	0	1428	2753	0	2753
19 – 65	0	1446	1446	0	1661	1661	0	3107	3107
pow.60	392	0	392	434	0	434	826	0	826
pow.65	0	184	184	0	227	227	0	411	411
Razem	2155	2151	4306	2459	2518	4977	4614	4669	9283

Tab. nr 4: Wskaźnik bezrobocia w Mieście i Gminie Mrocza na dzień 31.10.2014 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Z prawem do zasiłku		Bez prawa do zasiłku	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Obszar wiejski	378	208	43	16	335	192
Miasto	306	170	52	30	254	140
Ogółem	684	378	95	46	589	332

(dane podane przez PUP w Nakle nad Notecią).

Tab. nr 5: Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Straż Miejska)

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość interwencji							
		2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
1.	Porządek i spokój publiczny	35	84	56	70	105	88	62	63
2.	Awantury domowe	41	69	60	85	107	73	25	29
3.	Bezpieczeństwo w komunikacji	21	27	11	30	14	16	2	4
4.	Konwój do izby Wytrzeźwień (wspólnie z Policją)	22	27	4	0	0	25	9	9
5.	Odwiezenie do miejsca zamieszkania	-	17	19	20	31	33	7	6
6.	RAZEM	119	224	150	205	257	235	105	111

W ramach działań Straż Miejska w okresie 12 miesięcy 2014 r. podejmowała 111 razy interwencje związane z nadużywaniem alkoholu.

Tab. nr 6: Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Policja)

L.p	Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Przestępstwa popełnione pod działaniem alkoholu	67	80	64	67	60	89	108	88
-	krótkotrwałe użycie poj.	0	0	2	-	0	0	1	0
-	kradzieże i włamania	6	10	3	5	3	4	39	14
-	rozbój	0	0	0	-	1	0	1	2
-	znęcanie się nad rodziną	12	9	5	13	3	7	6	13
-	pobicia	0	5	5	2	2	1	1	0
-	groźby karalne	2	2	0	-	3	3	8	20
-	wypadki drogowe	0	0	2	2	0	3	0	0
-	znieważenie funkcjonariuszy	1	3	0	-	1	3	0	2
-	uszkodzenie mienia	4	9	2	3	2	9	8	11
-	naruszenie miru domowego	1	2	0	-	0	0	1	-
-	nagłe zgony	0	5	4	6	2	5	4	5
-	kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym	41	35	41	48	43	54	39	21
2.	Wykroczenia popełnione w stanie nietrzeźwym	187	129	364	302	117	103	121	86
-	kierowanie pojazdami	7	10	2	2	4	6	1	6
-	obyczajność publiczna	47	34	31	51	43	26	3	10
-	zakłócenie ładu i porządku z Ustawy o Wych. W Trzeźwości	32	35	277	179	35	12	13	6
-		101	50	54	46	35	59	23	2
3.	Interwencje:	426	312	714	816	984	1099	881	1005
-	domowe	131	150	182	178	136	269	210	205
-	w miejscach publicznych	210	148	134	150	59	84	81	-
-	inne	85	14	398	488	789	746	800	800
4.	Postępow. w/s o wykroczenie ogólne	-	-	-	-	-	123	-	-
	Wnioski do Sądu Rejonowego	34	36	76	58	53	81	72	86
5.	Ilość osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	69	29	62	112	50	60	47	61
6	Ilość zatrzymanych praw jazdy	12	10	16	25	9	16	20	22

Tab. nr 7: Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy.

L.p	Przedmiot działania	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Wpływ wniosków do GKRPA	34	42	46	48	49	49	32
-	po raz pierwszy:							
-	Policja	-	31	28	33	27	20	18
-	SP i Gimnazjum	-	2	2	1	2	3	1
-	MGOPS	-	0	5	5	4	6	3
-	GKRPA - inicjatywa własna	-	6	4	5	3	2	2
-	Gminny Zesp. Interdisc.	-	0	0	0	0	4	1
-	Kuratorzy SR	-	0	0	0	6	0	7
-	Rodziny osób nadużyw.	-	2	5	7	11	6	0
-	Straż Miejska	-	0	0	0	0	0	0
-	Przedsiębiorcy	-	1	2	0	1	2	0
-	Inne	-	0	0	1	1	0	0
2	Ilość przeprowadzonych rozmów profilaktycznych	752	826	918	114	96	98	71
3	Ilość rozmów z osobami pokrzywdzonymi	-	0	14	21	52	64	52
4	Ilość wniosków o leczenie przymusowe	4	8	37	25	13	24	18
5	Liczba poddających się leczeniu dobrowolnemu szpitalnemu	-	3	4	9	5	4	11
6	Liczba poddających się leczeniu dobrowolnemu – „wszywki”	-	8	3	5	7	5	9
7	Ilość zaopiniowanych wniosków dla zezwolenia sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:	50	22	21	20	46	43	29
	A – do 4,5% oraz piwo	18	5	4	2	16	10	5
	B – pow. 4,5% - 18%	16	2	1	2	9	11	6
	C – pow. 18%	9	4	2	2	8	8	7
	Czasowe – ogródki piwne	0	0	0	0	5	12	-
	Jednorazowe na „A”	X	11	14	14	8	2	11
8	Ilość negatywnie zaopiniowanych wniosków	-	1	1	0	0	2	0
9	Ilość osób pod nadzorem Komisji	455	523	542	584	281	318	348

10	Ilość posiedzeń Komisji	14x 10xx	12x 14xx	12x 8xx	12x	12x 13xx	12x 6xx	12x 3xx
11	Ilość kontroli punktów sprzedaży alkoholu	42	44	28	16	18	15	0
12	Osoby, które ubyły z powodu zgonu	6	12	8	0	38	12	0
13	Osoby, które ubyły z powodu zmiany miejsca zamieszkania	2	5	3	0	259	16	0

x – ilość posiedzeń GKRPA w pełnym składzie

xx – ilość posiedzeń w składzie niepełnym, w celu załatwienia spraw bieżących (przygotowanie opinii i dokumentów)

Tab. nr 8: Analiza ilościowa i wiekowa osób, wobec których złożono wnioski do SR o zobowiązanie poddania się leczeniu

Wiek	Ogółem				Kobiety				Mężczyźni			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
14 - 16 lat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 - 20 lat	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-
21 - 25 lat	1	1	3	1	-	1	-	1	1	-	3	-
26 - 30 lat	2	1	2	5	-	-	-	2	2	1	2	3
31 - 35 lat	3	2	2	9	-	1	-	2	3	1	2	7
36 - 40 lat	7	3	2	7	1	-	1	3	6	3	1	4
41 - 50 lat	5	3	11	5	1	-	3	1	4	3	8	4
50 i więcej lat	6	3	3	5	-	1	0	-	6	2	3	5
Razem	25	13	24	32	3	3	4	9	22	10	20	23

* brak danych z rok 2010

Z umieszczonej wyżej tabeli wynika, że na przełomie nie tylko zwiększyła się liczba osób nadużywających alkohol, ale także obniżyła się górna granica wieku dla jego spożywania. Obecnie już młodzież gimnazjum zaczyna mieć znaczące problemy z alkoholem.

Tab. nr 9: Liczba osób, którym sporządzono Niebieską Kartę.

Lp.	Jednostka zgłaszająca	Ilość osób zgłoszonych po raz pierwszy					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	Policja	31	28	33	27	20	21
2	Straż Miejska	2	2	0	0	0	-
3	GKRPA w Mroczy (z inicjatywy własnej)	0	5	5	3	2	-
4	Gminny Zespół Interdysc.	-	-	-	4	4	-
5	Kuratorzy SR w Nakle	0	0	0	6	0	-
6	MGOPS w Mroczy	6	4	5	4	6	2
7	SP oraz Gimnazjum (z terenu Gminy Mrocza)	2	5	1	2	3	3
8	Rodziny osób nadużywających alkohol	0	0	7	11	6	-
9	Przedsiębiorcy (z terenu Gminy Mrocza)	1	2	0	1	2	-
10	Inne	0	0	1	1	0	-
	Razem	42	46	52	55	49	26

W 2014 r. Ośrodek Pomocy objął wsparciem i pomocą w różnych formach świadczeń 503 rodziny, tj. 1.512 osób.

Ośrodek przyznał także inne formy pomocy ze względu na występowanie okoliczności wymienione w ustawie o pomocy społecznej wg tabeli oraz posiłki dla potrzebujących.

Należy także nadmienić, iż bardzo często zdarza się tak, że w/w pomoc dotyczy jednej rodziny, która korzysta z kilku form pomocy, ponieważ może u niej występować kilka problemów, np. ubóstwo, alkoholizm czy bezrobocie.

Tab. nr 10: Pomoc osobom i rodzinom z problemem alkoholowym udzielana przez MGOPS

Powód trudnej sytuacji życiowej	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach
	ogółem	w tym: na wsi	
Ubóstwo	185	109	553
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	13	4	14
Bezrobocie	386	214	1225
Niepełnosprawność	117	49	306
Długotrwała / ciężka choroba	67	43	157
Potrzeba ochrony macierzyństwa	93	50	470
Bezradność w prawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego – ogółem	84	48	355

Rodziny niepełne	55	30	187
Rodziny wielodzietne	25	16	153
Przemoc w rodzinie	1	0	4
Alkoholizm	30	4	64
Narkomania	1	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	3	12
Zdarzenia losowe	7	0	19
Dożywianie:			
- posiłek	125	60	466
- zasiłek celowy na dożywianie	309	181	1049

Tab. 11: Analiza porównawcza zagrożenia narkotamią i agresją na podstawie uczniów Gimnazjum im. J. P. II w Mroczy

Lp.	Pytanie	Rok szkolny 2004/2005	Rok szkolny 2006/2007	Rok szkolny 2009/2010	Rok szkolny 2014/2015
1	Czy miałeś kontakt z narkotykami? - tak	5,8 %	9,8 %	11,0 %	15,0 %
2	Czy proponowano Tobie kupno narkotyków? - tak	6,6 %	9,6 %	10,0 %	13,0 %
3	Jeśli tak, to gdzie to było? - przed szkołą - w szkole - poza szkołą	0,5 % 1,0 % 505 %	0,5 % 1,3 % 7,5 %	1,0 % 1,0 % 10,0 %	1,0 % 2,0 % 13,0 %
4	Czy znasz w swojej szkole osoby rozprowadzające narkotyki? - tak - nie jestem pewien	6,0 % 7,0 %	6,0 % 19,0 %	10,0 % 16,0 %	12,0 % 18,0 %
5	Czy pomiędzy Twoimi znajomymi są osoby biorące narkotyki? - tak - nie jestem pewien	12,0 % 13,0 %	18,0 % 22,0 %	19,0 % 19,0 %	25,0 % 21,0 %
6	Czy Twoim zdaniem młodzież ma problem z kupnem narkotyków? - nie - nie wiem	43,0 % 38,0 %	39,0 % 49,0 %	34,0 % 56,0 %	36,0 % 47,0 %
7	Czy brałeś narkotyki? - tak - jeden raz - więcej razy	2,0 % 0,8 % brak odp.	5,0 % 3,5 % 1,5 %	4,0 % 2,0 % brak odp.	6,0 % 1,0 % 0,4 %
8	Co spowodowało, że postanowiłeś zażyć narkotyki?	- ciekawość, - zaproponowali mi koledzy, - z nerwów, - dla zabawy, - nie wiem		-	- ciekawość, - nuda, - coś nowego, - znajomości, - presja grupy
9	Czy spotkania w szkole, podczas których mówi się o narkotykach – skutkach ich działania - są potrzebne - to strata czasu - brak odpowiedzi	60,0 % 21,0 % 19,0 %	58,0 % 25,0 % 17,0 %	- - -	45,0 % 34,0 % 21,0 %
10	Jaki temat powinien być omawiany na spotkaniu z policjantem?	Narkotyki, przemoc i agresja, alkoholizm, bezpieczeństwo, kradzieże, papierosy, co zrobić gdy jest się ofiarą przemocy, kary za przestępstwa, gwałty, prostytucja, pedofilia, handel żywym towarem, przemoc seksualna, bezpieczny seks		-	Bezp. na drodze, alkohol, narkotyki, papierosy, przemoc, prostytucja, gwałty, samoobrona, pedofilia, odpowiedzialność karna, jak zgłosić handel narkotykami, jak odmówić gdy ktoś zmusza do zażycia, sprawowanie uczniów, prowadzenie po alkoholu
11	Co to jest przemoc?	Fizyczne lub psychiczne znęcanie się, bójki, znęcanie się nad słabszymi, wymuszanie pieniędzy, poniżanie, zastraszanie, groźenie, popychanie, wyzywanie	-	Przemoc fizyczna i psychiczna, znęcanie, prześladowanie, bicie, zas-traszanie, wyłudzenie pieniędzy, obrażanie, dokuczanie, groźenie, wulgaryzmy	

12	Czy byłeś ofiarą przemocy? - w domu - w szkole	1,4 %	0,8 %	-	0,4 %
		10,0 %	10,0 %	-	15,0 %
13	Jeżeli tak, to do kogo zwróciłeś się o pomoc? - szkoły - policji - rodziców, kolegów - do nikogo	14,0 %	18,0 %	-	67,0 %
		29,0 %	8,0 %	-	6,0 %
		20,0 %	25,0 %	-	18,0 %
		37,0 %	49,0 %	-	9,0 %
14	Z jaką formą przemocy spotkałeś się w szkole?	Bójki, wymuszenia pieniędzy, groźby, obgadywanie, wyzywanie, popychanie, podkładanie nóg, wymuszanie drogich przedmiotów.			Przezywanie, groźby, zastraszanie, zmuszanie do bicia, wyzwiska, popychanie na ko-rytarzu, alkohol, narkotyki w okolicy szkoły, marketu Biedronka, cmentarza, wyśmiewanie, kradzież, papierosy

Analiza porównawcza dotycząca zagrożenia narkomanią i agresją wśród młodzieży gimnazjalnej dokonana na przestrzeni dziesięciu lat wykazała tendencję wzrostową. Zdaniem badanych, młodzież nie ma problemu z kupnem narkotyków. Coraz więcej uczniów przyznaje się do eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi. W 2004 roku twierdząco odpowiedziało 2% uczniów, obecnie 6% (sygnalizowana przez specjalistów statystyka dla kraju wynosi około 25%).

Również w swoim otoczeniu coraz więcej gimnazjalistów zauważa osoby zażywające narkotyki, wskazują miejsca w których można je nabyć. Aż 1% uważa, że środki psychoaktywne można kupić przed szkołą, 2% że w szkole i aż 13% twierdzi, że ma taką możliwość poza szkołą, co budzi nasz uzasadniony niepokój i obliguje do szukania wsparcia w instytucjach nadzorujących oraz monitorujących środowisko pozaszkolne. W kwestii przemocy na przestrzeni dziesięciu lat zmniejszeniu uległa przemoc domowa z 1,4% w roku 2004 do 0,4 w roku obecnym. Wzrost nastąpił w przypadku agresji szkolnej z 10% w 2004 roku do 15% w roku 2014. Zmianie uległa jednak jej jakość. Przemoc fizyczna została zastąpiona przemocą psychiczną, głównie cyberprzemocą.

Na przestrzeni dziesięciu lat młodzież nauczyła się korzystać z pomocy dorosłych. W pierwszym badaniu 37% uczniów do nikogo nie zgłaszało się z problemem. Obecnie jest to tylko 9%. Przez lata wzrosło zaufanie do szkoły. Na początku gimnazjum 14% uczniów prosiło o pomoc, aktualnie taką chęć wykazuje 67% ankietowanych.

Respondenci chętnie dowiedzą się więcej nt. alkoholu, narkotyków, nikotyny, przemocy, prostytucji, gwałtów, samoobrony, pedofilii, cyberprzemocy, prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

Interesuje ich również odpowiedzialność karna, w jaki sposób zgłosić handel narkotykami, w jaki sposób odmówić, gdy ktoś zmusza do zażycia narkotyków, młodzież chce, by sprawdzano, czy uczniowie są pod wpływem środków psychoaktywnych, oraz pragną dowiedzieć się dlaczego kupowanie narkotyków jest nielegalne, za co trafia się do więzienia.

Opracowanie: Pedagog szkolny Gimnazjum im. J. P. II w Mroczy

Wyniki badań dotyczące zagrożenia narkomanią i agresją wśród młodzieży gimnazjalnej. Ankieta objęto wszystkie klasy I-III, łącznie 274 uczniów.

• Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej

1) Pełnomocnik: Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w celu realizacji programu profilaktyki, Burmistrz Miasta i Gminy Mroczy, mając na uwadze właściwą realizację programów powołuje funkcję pełnomocnika, który jest realizatorem i koordynatorem profilaktyki i prewencji oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na terenie Miasta i Gminy Mroczy. Powołując funkcję pełnomocnika określa dla niego zadania do realizacji na okres zawartej umowy.

Zadania pełnomocnika w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- Działanie na rzecz tworzenia i wzmacniania lokalnej koalicji trzeźwościowej, szukanie poparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów problemów alkoholowych.
- Przeprowadzanie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.
- Przygotowywanie wspólnie z Gminną Komisją i przedkładanie Burmistrzowi Gminy:
  - projektu gminnego programu
  - projektu preliminarza na jego wykonanie
  - projektu sprawozdania z jego realizacji
- Ogłaszanie i prowadzenie konkursu ofert na wykonanie poszczególnych zadań w ramach gminnego programu.
- Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
- Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Branie udziału w naradach i szkoleniach organizowanych przez Pełnomocnika Wojewody.
- Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii edukacyjnych.
- Udział w posiedzeniach gminnych komisji.

- j) Bieżąca ewaluacja i wprowadzanie lokalnych inicjatywy z dziedziny rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania pełnomocnika w ramach ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii:

- 1) Działanie na rzecz tworzenia i wzmacniania lokalnej koalicji działającej na rzecz przeciwdziałania narkomanii.
- 2) Przeprowadzanie analizy problemów narkomanii i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.
- 3) Przygotowywanie i przedkładanie Burmistrzowi Gminy:
  - projektu gminnego programu
  - projektu preliminarza na jego wykonanie
  - projektu sprawozdania z jego realizacji
- 4) Ogłaszanie i prowadzenie konkursu ofert na wykonanie poszczególnych zadań w ramach gminnego programu.
- 5) Bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu.
- 6) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.
- 7) Branie udziału w naradach i szkoleniach.
- 8) Wdrażanie i propagowanie na terenie gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii edukacyjnych.
- 9) Bieżąca ewaluacja i wprowadzanie lokalnych inicjatywy z dziedziny profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

2) Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”: Celem Klubu jest kształtowanie wśród swoich członków i młodzieży dążeń do całkowitego powstrzymywania się od picia wszelakich napojów alkoholowych. Na zewnątrz stowarzyszenie propaguje trzeźwość, oraz zmianę obyczajów w kierunku ustawiania z życia rodziny i jednostki napojów alkoholowych jako stałych składników zwykłych wydarzeń i różnych okoliczności. zagospodarowanie czasu wolnego dla członków Klubu, młodzieży i dzieci poprzez działalność wychowawczą i kulturalnooświatową:

- a) ogólnopolskie wyjazdy trzeźwościowe do Lichenia i Częstochowy – każdy coroczny wyjazd daje poczucie wartości i umacnia duchowo oraz powoduje, że powiększa się grono osób trzeźwiejących;
- b) wyjazdy trzeźwościowe osób uzależnionych i współuzależnionych do Górki Klasztornej;
- c) spotkania z terapeutą – pierwszy kontakt jest dla niejednego początkiem drogi do trzeźwości, w ramach współpracy terapeutycznej odbywają się grupy wzajemnej pomocy rozwoju osobistego;
- d) organizowanie spotkań młodzieży z trzeźwiejącymi alkoholikami – spotkania takie pozwalają zapoznać się z zagrożeniem jakie wynika z nadużywania alkoholu oraz z chorobą alkoholową;
- e) zajęcia rekreacyjno – sportowe:
  - gry towarzyskie
  - wspólne oglądanie filmów o tematyce alkoholowej i dyskusje
  - spotkania na świeżym powietrzu, ogniska, gril, wycieczki rowerowe
- f) letnie wycieczki do sanktuariów członków klubu wraz z dziećmi do niego uczęszczającymi;
- g) spotkania rocznicowe i okolicznościowe:
  - rocznicowe – na rocznicach jubilat spotykają się całe rodziny członków wspólnoty oraz zaproszeni goście
  - świąteczne – spotkanie opłatkowe i wieczerza wigilijna stwarza niepowtarzalną atmosferę rodzinną, zbliża do siebie osoby uzależnione i współuzależnione
- h) spotkania religijne „Intergrupa” – które odbywają się w naszym klubie, pozwalają na głębszy wgląd w siebie
- i) spotkania w klubie przy muzyce i zabawy taneczne – dla wielu osób które kiedyś nadużywały alkoholu, zabawa bezalkoholowa jest trudnym wyzwaniem, pokonywanie pierwszych kroków na parkiecie z trzeźwym umysłem nowym doświadczeniem
- j) współpraca ze środowiskiem społecznym i organizacjami samorządowymi – stowarzyszenie się i współpraca powoduje zmniejszenie patologii w rodzinie oraz propaguje trzeźwy tryb życia
- k) zorganizowanie w kwietniu wyjazdu na Misterium Męki Pańskiej w Górze Klasztornej,
- l) zorganizowanie kilkudniowego wyjazdu urlopowego wraz z rodzinami w ramach próby odbudowy głębszych więzi rodzinnych, zerwanych przez alkohol,
- m) „Piknik trzeźwościowy”
- n) spotkania i współpraca z innymi Klubami.

3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIII/193/97 z dnia 27 luty 1997 r. Skład osobowy komisji liczył 9 osób. Art. 4 zmienionej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i

przeciwdziałania alkoholizmowi dał delegację powołania składu osobowego Gminnej Komisji przez Zarząd Miasta i Gminy Mrocza.

Uchwałą Nr 22/44/01 Zarządu Miasta i Gminy Mrocza z dnia 1 października 2001 r. powołano Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy, w składzie siedmiosobowym na wniosek Pełnomocnika Zarządu Miasta i Gminy ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi. Obecnie Komisja liczy 9 członków.

Powołani członkowie komisji są przeszkoleni w zakresie podstawowej wiedzy o problemach alkoholowych. Komisja jest ciałem opiniującym, istniejącym i nadzorującym wykonanie gminnego programu.

GKRPA w Mroczy oprócz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomani do swojej pracy włączyła również przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - szczególnie w rodzinie z problemami alkoholowymi gdzie w ramach swoich kompetencji i zadań Gminna Komisja podejmuje działania zmierzające do zaprzestania przemocy i działania zmierzające do zaprzestania picia alkoholu. Wsparcie udzielane przez osoby pomagające to nie tylko pomoc psychologiczna czy pomoc prawna, to także edukacja o zjawiskach przemocy, informacje o przysługujących prawach, o tym, że pomoc jest przestępstwem, o możliwościach i miejscach, gdzie można otrzymać pomoc. To także wysłuchanie, okazanie akceptacji, ciepła, zrozumienia, bez osadzania i bagatelizowania problemu. Jeżeli sprawca nie chce współpracować z Komisją wówczas spoczywa na niej obowiązek skierowania sprawy do Sądu Rejonowego.

Działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegają na:

- wzywaniu sprawcy na rozmowy interwencyjne- ostrzegawcze na temat konsekwencji, jakie grożą za krzywdzenie najbliższych oraz działań, które zostaną wobec niego podjęte, jeżeli nie zaprzestaną stosowania przemocy,
- przeprowadzanie dokładnego rozeznania sytuacji pod kątem nadużywania alkoholu i występowania przemocy w rodzinie (rozmowa i wypełnienie kwestionariuszy, wywiady),
- przeprowadzanie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.
- kierowanie spraw przemocy pod wpływem alkoholu do punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, poradni leczenia uzależnień, grupy samopomocowej (np. Anonimowych Alkoholików),
- jeżeli sprawca zaprzecza występowaniu problemów alkoholowych, kierowanie go na badania do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu,
- jeżeli sprawca nie wyraża na dobrowolne skierowanie do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu, Komisja uruchamia procedurę zobowiązującą sprawcę do leczenia odwykowego przymusowego poprzez skierowanie wniosku do Sądu Rejonowego.

Komisja działa wg przyjętego planu i harmonogramu pracy.

Zadania komisji na rok 2015:

- a) Kontrola placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych pod względem sprzedaży napojów osobom nieletnim i wskazującym na spożycie alkoholu.
- b) Wprowadzenie na stałe do pracy komisji konsultacji z osobami współuzależnionymi członkami rodzin alkoholików.
- c) Organizowanie spotkań profilaktyczno - terapeutycznych z osobami skazanymi przez sąd na leczenie w systemie ambulatoryjnym lub zamkniętym.
- d) Działalność komisji oprócz o współdziałanie z osobami współuzależnionymi, kuratorami sądowymi, pracownikami socjalnymi, policją, terapeutami.
- e) Szkolenia dla sprzedawców.
- f) Włączenie się do kampanii profilaktycznych.
- g) Udział w kampaniach promujących zdrowie przy współpracy z przychodniami.

- 4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny:** powołany został Zarządzeniem Nr 0050.110.2011 Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 27. 07. 2011 r. a w jego skład weszło 12 osób reprezentujących różne instytucje. Obecnie, w związku z upłynięciem kadencji w dniu 14 lipca 2014 r., powołano nowy skład Zespołu w liczbie 8 osób. Pracuje on zgodnie z Uchwałą Nr V/26/2011 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie trybu oraz sposobu powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, a także szczegółowych warunków jego funkcjonowania, a jego siedziba znajduje się w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy, przy ul. Łąkowej 7. Podstawą prawną jego funkcjonowania jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Uchwała Nr V/25/2011 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011 – 2012 oraz w/w Uchwała Nr V/26/2011 Rady Miejskiej w Mroczy. W 2014 r. odbyło się 5 posiedzeń, na których

omówione zostały sprawy organizacyjne dot. pracy Zespołu oraz grup roboczych. W tym czasie do założonych zostało 26 Niebieskich Kart (Policja – 21, pracownik socjalny – 2, pedagog szkolny – 3). Powołano 24 grupy robocze, które odbyły 116 spotkań. Na wniosek członków grup roboczych, w trakcie roku zamknięto 17 Niebieskich Kart, założonych w 2014 r. Spotkania Zespołu odbywają się raz na 3 m-ce, natomiast grupy robocze wg potrzeb, w ciągu 3 dni od otrzymania Niebieskiej Karty.

5) Punkt Konsultacyjno – Interwencyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

funkcjonuje na terenie Miasta i Gminy Mrocza od 1 stycznia 2009 r. przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy, ul. Łąkowa 7. Powołany został przez Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z inicjatywy kuratorów Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią. Celem jego funkcjonowania jest prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie oraz udzielania pomocy jej ofiarom. Dyżury w Punkcie pełnione są przez 2 kuratorów sądowych przy wsparciu i udziale funkcjonariuszy (dzielnicowych) Posterunku Policji w Mroczy, w każdy wtorek w godzinach od 15:00 do 18:00, a dostęp do Punktu jest powszechny i bezpłatny. Łącznie, w 2014 r. miało miejsce 51 dyżurów, co dało 153 godziny, podczas których przyjęto 111 osób. Wśród dominujących problemów sygnalizowanych przez osoby zgłaszające się były:

- nadużywanie alkoholu przez współmałżonka lub partnera,
- zachowania agresywne pod wpływem alkoholu, zaburzenia emocjonalne i psychiczne,
- problemy emocjonalne i poczucie bezradności w stanie kryzysu życiowego,
- potrzeba uzupełnienia wiedzy na temat sposobu kierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
- brak umiejętności redagowania pism urzędowych, procesowych w podejmowanych lub planowanych czynnościach prawnych,
- brak wiedzy na temat właściwości sądów w zakresie kierowania spraw przedmiotowych,
- brak umiejętności zrozumienia pism otrzymywanych z urzędów i instytucji państwowych,
- brak znajomości funkcjonowania określonych instytucji państwowych i możliwości zgłaszania się do nich w określonych problemach.

Ze zgłaszającymi się osobami:

- przeprowadzono rozmowy w zakresie wsparcia emocjonalnego,
- przeprowadzono rozmowy informacyjne dot. sposobu reagowania na przejawy agresji, przemocy ze strony członków rodziny, praw osób poszkodowanych przestępstwem z art. 207 kk,
- redagowano pozwy o rozwód, separację, wnioski w zakresie innych czynności prawnych,
- redagowano odwołania na pisma urzędowe, procesowe,
- udzielano informacji z zakresu wybranych zagadnień z KK, KKW, KR i KC, postępowania przed sądem, sposobu wnioskowania o zwolnienie z kosztów składania wniosków, o powołanie pełnomocnika,
- redagowano wzory wniosków doniesień o popełnieniu lub podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 207 kk.

6) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej: W związku z faktem, iż bezrobocie na terenie Powiatu Nakielskiego na dzień 30 listopada 2014 r. wynosiło ok. 20, 7 %, należy podkreślić, iż MGOPS współpracuje ściśle z Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle n/Not., celem przeciwdziałania.

Dzięki dużej orientacji pracowników Ośrodków, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może korzystać z cennych informacji dotyczących problemów alkoholowych istniejących wśród mieszkańców Gminy. Przy ich udziale zostają wytypowane dzieci, które uczestniczą w programach profilaktycznych, odbywających się na zorganizowanych formach wypoczynku, między innymi: obozach, koloniach, biwakach. Ponadto przy tutaj. Ośrodku funkcjonuje świetlica, w której prowadzone są zajęcia motywacyjne do osiągnięcia lepszych wyników w nauce, zapewnienia opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych, odrabianie lekcji i uzupełnienia braków edukacyjnych.

Ważne miejsce w polityce socjalnej zajmuje także praca pracowników socjalnych z ludźmi, którzy nie mają społecznej przychylności, a która polega między innymi na kierowaniu podopiecznych na komisje alkoholowe oraz do psychoterapeuty. Prowadzą oni także poradnictwo w celu ukierunkowania i wskazania właściwych metod, ściśle współpracują również z Policją oraz innymi organami i władzami mającymi na celu problem zwalczania alkoholizmu. Wspierają osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) w związku z Uchwałą Rady Miejskiej w Mroczy Nr V/26/2011 z dnia 28 stycznia 2011 r., Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 27 lipca 2011 r. powołano Zespół Interdyscyplinarny, określając jego skład i regulamin. Zespół

Interdyscyplinarny mieści się przy ul. Łąkowej 7 w Mroczy Anonimowych MOPS w Mroczy zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną. Realizuje on zadania w zakresie integrowania Anonimowych koordynowania działań podmiotów Anonimowych specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Anonimowych Gminy Mrocza, Anonimowych w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku (grupy robocze),
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie w oparciu Anonimowych procedurę „Niebieskiej Karty”,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ośrodek zatrudnia także, w ramach umowy o pracę, asystenta rodziny, który realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2013 r. wsparciem ze strony asystenta objęto 21 rodzin. W ramach pracy z rodzicami realizowany jest plan pracy, w którym prowadzone są następujące formy działania:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów życia codziennego,
- pomoc w poprawie sytuacji bytowej,
- pomoc w załatwianiu świadczeń socjalnych i rodzinnych,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w rozwoju poziomu umiejętności wychowawczych,
- rozwój umiejętności zawodowych,
- wsparcie w zakresie aktywności społecznej poszczególnych członków rodziny,
- rozwój umiejętności psychomotorycznych dzieci,
- poprawianie stosunków panujących w rodzinie,
- poradnictwo specjalistyczne,
- terapie i mediacje psychologów oraz psychoterapeutów,
- działania interwencyjne i zaradcze w sytuacjach zagrożenia bezpośredniego.

7) Grupa Anonimowych Alkoholików „SZEKLA”: Stałym miejscem spotkań grupy jest Dom Katechetyczny w Mroczy, przy ul. Kościelnej oraz Klub Abstynenta przy ul. Łąkowej. Spotkania grupy odbywają się 2 razy w tygodniu – we wtorki i piątki od godz. 17⁰⁰, na których realizowany jest program „12 kroków” i „12 tradycji”. Spotkania mają charakter terapii grupowej, w ramach których uczestnicy dzielą się własnymi osiągnięciami i niepowodzeniami spraw życiowych i abstynencji alkoholowej. Grupa „AA” jest to wspólnota kobiet i mężczyzn opierająca się na własnych doświadczeniach, wspierających się wzajemnie w utrzymaniu abstynencji alkoholowej. Grupa liczy kilkunastu członków stałych i kilkunastu niestałych. Działalność grupy nie sprzyja dofinansowaniu, utrzymuje się w ramach własnych zebranych środków. W roku 2014 planuje udział członków grupy w zjeździe grupy „AA” w Licheniu i Częstochowie.

8) Kuratorzy Sądu rejonowego: Na teren Gminy Mrocza Sąd Rejonowy w Nakle n/Not. oddelegował 2 kuratorów zawodowych: d/s rodziny i osób dorosłych. Kuratorzy ściśle współpracują z MGOPS oraz GKRPA, kierując wnioski do komisji o zastosowanie przymusu leczenia. Prowadzą kuratelę nad osobami kierowanymi na przymusowe leczenie. W przypadku braku realizacji postanowień Sądu kuratorzy wnoszą do sądu o zmianę postanowień. Kurator ds. rodziny jest powołany decyzją Burmistrza Miasta i Gminy w skład GKRPA.

9) Gminny Punkt Konsultacyjny d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy:

Punkt konsultacyjny jest to miejsce pierwszego kontaktu osób z problemem alkoholowym oraz narkomanii. Zadaniem punktu jest:

- a) informowanie o chorobie alkoholowej oraz narkomanii i możliwościach leczenia osób uzależnionych i członków ich rodzin;
- b) informowanie o ruchach samopomocowych;
- c) wstępne motywowanie do uczestnictwa w programach terapeutycznych;
- d) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomania, pomocy psychoterapeutycznej i prawnej, a w szczególności przed przemocą w rodzinie.
- e) prowadzenie terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, a także innych uzależnień i współuzależnień.

W ramach punktu spotkania prowadzą 2 osoby posiadające kwalifikacje do prowadzenia terapii uzależnień dla osób uzależnionych i współuzależnionych (1 osoba na podstawie umowy, 1 osoba w ramach współpracy z Nakielskim Ośrodkiem Terapii Uzależnień „Koliber”).

Punkt prowadzi swoją działalność w każdy 1-szy i 3-ci czwartek każdego miesiąca od godziny 15.00 – 22.00 w Mroczy, ul. Łąkowa 7.

- w godz. 15.00 – 17.00 – przeznaczony jest dla osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
- w godz. 17.00 – 22.00 – przeznaczony jest dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, a także w każdy wtorek w godz. 10.00 – 12.00

W tym też czasie czynny jest telefon zaufania nr 385-63-55.

Do punktu mogą się zgłaszać osoby uzależnione i współuzależnione, ale i osoby będące w różnych sytuacjach kryzysowych, zdrowotnych, społecznych i rozwojowych. W 2014 r. przyjął 438 osób.

10) Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień „Koliber”

Stwarza możliwość uzyskania kompleksowej pomocy terapeutycznej dla osób z obszaru Gminy Mrocza. Pomoc skierowana jest głównie do osób uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających, a także do osób współuzależnionych. Oparta jest na poradach indywidualnych, terapii grupowej, działalności punktów konsultacyjnych, działalności informacyjnej. Oferta placówki dla mieszkańców Gminy Mrocza, to m. in.:

- Grupa edukacyjna dla osób uzależnionych – 2 razy w tygodniu po 2 h,
- Oddział terapii uzależnień – pon. pion. po 6 h,
- Terapia indywidualna dla osób uzależnionych – terminy indywidualne co 2 tygodnie po 50 min.,
- Grupa edukacyjna dla osób współuzależnionych – 1 raz w tygodniu po 20 h,
- Grupa edukacyjna dla DDA – 1 raz w tygodniu po 2 h,
- Psychoterapia osób w depresji – dostęp do psychoterapeuty 2 razy w tygodniu 3 h,
- Zajęcia edukacyjne dla członków rodzin osób uzależnionych – co 2 m-ce po ok. 2 h,
- Punkt konsultacyjny przy M-GOPS w Mroczy – 1 raz w tygodniu 2 h.

11) Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji: Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji prowadzi działalność kulturową w oparciu o zorganizowane koła zainteresowań i sekcje.

12) Biblioteki Publiczna w Mroczy: Biblioteka w swoich zbiorach posiada 20.070 woluminów, w tym 50 pozycji o problematyce alkoholowej i uzależnień. W 2014 r. zakupiono 1 pozycję o tej tematyce. Zarejestrowanych jest 651 czytelników, którzy w minionym roku wypożyczyli 9.749 pozycji. **Filia w Witosławiu** w swoich zbiorach posiada 12.150 woluminów, w tym 35 pozycji o problematyce alkoholowej i uzależnień. W 2014 r. zakupiono 1 pozycję o tej tematyce. Zarejestrowanych jest 108 czytelników, którzy w minionym roku wypożyczyli 2.324 pozycje.

13) Organizacje pozarządowe jako trzeci sektor na terenie Miasta i Gminy Mrocza: Mieszkańcy uczestniczą w życiu publicznym, biorąc udział w wyborach do władz państwowych i samorządowych oraz w referendum. Ważnym wyznacznikiem walki o swój los jest dobrowolna aktywność w rozwiązywaniu problemów, które uznaje się za uciążliwe dla swojej społeczności lub osiągnięcie celów, które uważa się za ważne dla dobra publicznego. Ochotnicza działalność obywateli na rzecz dobra publicznego ma podwójne znaczenie:

- służy polepszeniu różnych aspektów życia społecznego i indywidualnego,
- urzeczywistnia prawo do stanowienia o własnych losach na co dzień.

Aktywność przybiera formy dobrowolnych zrzeszeń będących różnymi odmianami realizacji konstytucyjnych praw do stowarzyszania się. Organizacje pozarządowe tworzą się oddolnie i spontanicznie, pierwsze ujawniają się i reagują na autentyczne problemy społeczne, będąc często pionierami reformy społecznego systemu bezpieczeństwa. Funkcjonując w sferach, które aparat państwa z racji ograniczeń instytucjonalnych lub finansowych nie może dostatecznie objąć swym wpływem.

Są to dziedziny jak: edukacja, kultura, sport, pomoc społeczna, zdrowie, ekologia.

Na terenie Miasta i Gminy Mrocza istnieje wiele organizacji społecznych o różnych dziedzinach zainteresowań. Są to organizacje, które skupiają dzieci, młodzież oraz ludzi dorosłych, zdrowych i dysfunkcyjnych: Należą do nich między innymi: Gminny Związek Straży Pożarnych, Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy „TARPAN”, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Feniks”, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych oddział w Mroczy, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Rolnictwa – Koło w Mroczy, Mroteckie Stowarzyszenie Rodzin Dzieci Niepełnosprawnych w Mroczy, Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”, Mroteckie Stowarzyszenie Osób Bezrobotnych, Towarzystwo Rozwoju Ziemi Mroteckiej, Koło Gospodyń Wiejskich, Grupa Samopomocowa „AA”, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Szkolny Klub Sportowy, Polski Związek Wędkarski, Koło Łowieckie „117 SOKÓŁ”; do których łącznie należy ok. 2000 osób.

14) Przychodnie zdrowia: Na terenie Gminy Mrocza funkcjonują dwie przychodnie zdrowia, tj. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AWICENNA” (Przychodnia w Mroczy oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Witosławiu), a także Prywatna Praktyka Lekarska Gabinet Lekarza Rodzinnego Małgorzata Walery – Masiak. W ich ramach funkcjonują poradnie: ogólna, dziecięca, gin. – położ. Poza godzinami otwarcia pomoc udzielana jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej “MEDICUS” w Nakle n/Not. oraz Pogotowie Ratunkowe w Nakle n/Not.

15) Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne:

Szkoła Podstawowa w Mroczy

Charakter działań profilaktycznych jest różnorodny w zależności od potrzeb osób, do których są kierowane, działania te odbywają się na różnych płaszczyznach:

- działania ukierunkowane na uczniów klas I - III;
- działania ukierunkowane na uczniów klas IV - VI;
- działania ukierunkowane na nauczycieli;
- działania ukierunkowane na rodziców/ prawnych opiekunów;

Zapobieganie uzależnieniom i agresji nie ograniczało się tylko do przekazu teoretycznego. Odbyły się zajęcia praktyczne oparte na metodach aktywizujących, dostosowanych do możliwości dzieci (projekcje filmów, spektakle tematyczne, konkursy plastyczne, wykłady), które pozwoliły poznać różne postawy uczniów.

Działalność wychowawcza i zapobiegawcza w szkole polega na systematycznym rozpoznawaniu i diagnozowaniu zagrożeń związanych z agresją, uzależnieniem i informowaniu o jego skutkach, współpracą z rodzicami dzieci, poradnictwie w tym zakresie, tworzeniu różnorodnych sytuacji wychowawczych podczas imprez, uroczystości szkolnych (wynikających z harmonogramu), organizowaniu systemu wielorakich zajęć pozalekcyjnych oraz różnych form zagospodarowania czasu wolnego:

- prężnie działające harcerstwo;
- udział dzieci w różnych kołach zainteresowań i zajęciach sportowo - rekreacyjnych na terenie szkoły i gminy;
- organizowanie wycieczek jednodniowych
- organizowanie wypoczynku letniego
- organizowanie rajdów rowerowych;
- organizowanie półkolonii na terenie szkoły;

Aktywność samorządu szkolnego i samorządów klasowych przejawia się w ciekawych pomysłach, akcjach dobroczynnych, pomocy koleżeńskiej na rzecz osób potrzebujących w środowisku szkolnym i lokalnym.

Zadania z zakresu działalności wychowawczej i zapobiegawczej realizowane są odpowiednio na zajęciach profilaktycznych:

- rewalidacyjnych;
- socjoterapeutycznych;
- terapii pedagogicznej;
- terapii psychologicznej;
- indywidualnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Szeroko tematyka profilaktyczna jest realizowana przez wychowawców na godzinach wychowawczych i zajęciach świetlicowych.

Systematyczne upowszechnianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli informacji na temat zagrożeń występujących w naszym społeczeństwie, oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów.

Przekaz informacji odbywa się poprzez:

- udostępnianie przez bibliotekę szkolną, nauczycieli i pedagoga fachowej literatury tematycznej i psychologiczno - pedagogicznej;
- rozmowy ze specjalistami z określonych dziedzin medycyny;
- spotkania z przedstawicielami prawa - funkcjonariuszami policji, kuratorem sądowym;
- indywidualne rozmowy i spotkania z pedagogiem szkolnym, psychologiem;

Doskonalenie kadry pedagogicznej w celu podwyższenia swoich kompetencji psychologiczno - pedagogicznych odbywa się poprzez udział w warsztatach, szkoleniach, kursach, konferencjach, debatach, spotkaniach ze specjalistami, przedstawicielami prawa.

Szkoła ściśle współpracowała ze środowiskiem rodzinnym, w szczególności z rodzinami, w których występuje zagrożenie niedostosowaniem, patologią lub uzależnieniem.

Pedagogizacja rodziców odbywa się w ramach spotkań z wychowawcami klas oraz cyklicznych spotkań „Szkoły dla rodziców” podczas zebrań - wywiadówek. Zorganizowano również zajęcia warsztatowe dla ojców. Przeprowadzono ewaluację Szkolnego Programu Profilaktyki, poprzedzoną rozpoznaniem sytuacji w szkole, poprzez ankiety, obserwację zachowania uczniów, analizę frekwencji w dziennikach lekcyjnych.

Przeprowadzono ewaluację Szkolnego Programu Profilaktyki, poprzedzoną rozpoznaniem sytuacji w szkole poprzez ankiety, obserwację zachowania uczniów, analizę frekwencji w dziennikach lekcyjnych.

Profilaktyka na terenie szkoły realizowana była przy ścisłej współpracy:

- Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej,
- Sądu Rejonowego,
- Posterunku Policji,
- MGOPS w Mroczy oraz innych organizacji, którym bliskie są zjawiska uzależnień i patologii społecznej,
- Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno - Konsultacyjnego,
- Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Mroczy,
- MGOKiR w Mroczy i innych instytucji kulturalno - oświatowych,
- Parafii,
- Innych instytucji specjalistycznych zajmujących się sprawami profilaktyki.

Szkoła Podstawowa w Witosławiu:

W klasach I-VI prowadzone są sukcesywnie zajęcia profilaktyczne przez pedagoga szkolnego p. Barbarę Brzezińską. Dotyczą one problemów alkoholizmu, nikotynizmu, zażywania narkotyków oraz innych uzależnień: od internetu, dopalaczy, od gier komputerowych. Realizacja tych zadań jest spójna ze Szkolnym Programem Profilaktyki i Programem Wychowawczym. Ponadto wychowawcy poszczególnych klas podczas spotkań z rodzicami realizują pedagogizację dotyczącą różnorodnej tematyki różnorodnych uzależnień odpowiednią do grupy odbiorców. W styczniu 2014 roku miała miejsce pedagogizacja rodziców, która była przeprowadzona w dwóch grupach wiekowych: klasy I-III i IV-VI. Tematyka: Sprawowanie władzy rodzicielskiej. Odpowiedzialność karna nieletnich. Prelegentami byli kuratorzy sądowi: p. Agnieszka Świerczyńska i p. Magdalena Ciesielska.

Oprócz tego w placówce były realizowane programy edukacji antytytoniowej: oddziały przedszkolne - „Czyste powietrze wokół nas”, klasy I-III - „ Nie pal przy mnie proszę”, klasy IV-VI - „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Odbył się również konkurs plastyczny na plakat promujący rodzicielstwo zastępcze. Wzięli w nim udział wzięli uczniowie naszej szkoły. W październiku 2014 roku miała miejsce prezentacja dwóch spektakli profilaktyczno - edukacyjnych. Pierwszy z nich „Franio Niejadek” przeznaczony był dla dzieci klas młodszych i oddziałów przedszkolnych. Z kolei drugi „Luz blues, a w głowie same dziury” skierowany był do uczniów klas IV- VI.

W bieżącym roku szkolnym, szkołę odwiedził lekarz z Centrum Onkologii w Bydgoszczy, który przeprowadził pogadankę profilaktyczną dotyczącą zasad właściwego odżywiania i trybu życia. Wzięła w niej udział cała społeczność uczniowska. Pedagog szkolny systematycznie uczestniczy w różnych formach doskonalenia zawodowego, w tym w cyklicznych konferencjach dla pedagogów w Powiatowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Nakle nad Notecią. Szkoła współpracuje zarówno z Policją, jak i ze Strażą Miejską w Mroczy. Funkcjonariusze przeprowadzają na bieżąco pogadanki z uczniami na temat: "Bezpieczeństwo w ruchu drogowym", "Bezpieczeństwo zabaw ruchowych na śniegu i lodzie". Uświadamiają też wychowanków w różnych innych obszarach profilaktyki. Istnieje stały kontakt (w zależności od bieżących potrzeb) z instytucjami i specjalistami wspierającymi rozwój dziecka (PCPR Nakło, MGOPS Mroczą, Sąd Rodzinny w Nakle, Poradnia PPPP w Nakle).

W roku 2015 zakłada się kontynuację i realizację w/w przedsięwzięć m. in. poprzez systematyczną pracę wychowawczą i pedagogiczną, udział w konkursach i kampaniach, prezentację filmów edukacyjnych, organizowanie przedstawień profilaktycznych (w miarę możliwości).

Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kosowie:

Szkolny Program Profilaktyki zawiera zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy. Wynika on z Programu Wychowawczego szkoły i jest spójny z programem nauczania. Został dostosowany do potrzeb uczniów, warunków szkoły i środowiska.

Działania profilaktyczne 2014 r.:

- Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej przez nauczycieli i wychowawców w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.
- Zagospodarowywanie wolnego czasu dzieci i młodzieży (również w okresie wakacyjnym), którego podsumowaniem była wycieczka na Hel.
- Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli.
- Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.
- Systematyczna współpraca z Policją w Mroczy w zakresie, której odbywały się spotkania z policjantem, który przeprowadzał pogadanki profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa w czasie ferii zimowych i

letnich, udzielał wskazówek dotyczących prawidłowego i bezpiecznego poruszania się po ulicy całej społeczności naszej szkoły.

- Współpraca z Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nakle.
- Organizacja akcji szkolnych promowanych przez samorząd szkolny:
  - WOSP - akcja, której podstawowym celem jest działalność w zakresie ochrony zdrowia polegająca na ratowaniu życia chorych osób, w szczególności dzieci, na rzecz poprawy stanu ich zdrowia, jak również na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.
  - Dzień Prawa Człowieka - akcja poświęcona przestrzeganiu praw dzieci na świecie.
  - Tworzenie gazetek szkolnych, konkursów, plakatów na temat zgubnego działania używek alkoholu i papierosów i papierosów
  - Aktywny udział uczniów w konkursach, uroczystościach środowiskowych i szkolnych
- Udział rodziców i nauczycieli w szkoleniu zewnętrznym przeprowadzonym przez pedagoga z PPPP w Nakle (Jak pomóc dziecku w nauce)

Działania w zakresie profilaktyki rozwiązywania problematyki uzależnień, planowane na 2015 rok:

Kontynuowanie podjętych działań w 2014 r., uatrakcyjnianie i promowanie ich w środowisku z akcentem na:

- Utrzymanie dobrych relacji w codziennym życiu szkoły pomiędzy nauczycielami, uczniami i rodzicami;
- Rozwijanie samodzielności, kreatywności uczniów i nauczycieli;
- Promowanie zdrowego, aktywnego stylu życia oraz zachowań służących zachowaniu dobrego zdrowia;
- Dbanie o właściwe odżywianie uczniów;
- Wdrażanie programów edukacyjnych o treściach profilaktycznych;
- Uświadomienie zdrowotnych skutków nałogów i uzależnień.

Gimnazjum w Mroczy

Tematyka zajęć edukacyjno - wychowawczych realizowana przez pedagoga szkolnego:

Klasy I

- Przemoc rówieśnicza. Cyberprzemoc. Przemoc w rodzinie.
- „TV story” - uzależnienia od komputera i telefonu komórkowego.
- Profilaktyka nikotynizmu - „Znajdź właściwe rozwiązanie” .
- Stres. Techniki relaksacyjne.
- Realizacja Programu antynikotynowego „Znajdź właściwe rozwiązanie” klasa I b.

Klasy II

- Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających.
- Agresja - sposoby rozwiązywania konfliktów. Przemoc w rodzinie.
- Wpływ alkoholu na zdrowie i funkcjonowanie rodziny.

Klasy III

- Sekty. Jak nie wpaść w sidła?
- Rozwój psychospołeczny człowieka a planowanie kariery zawodowej.
- Poznawanie siebie - testy psychologiczne.

Tematy związane z uzależnieniami realizowane są również przez wychowawców podczas godzin do dyspozycji wychowawcy zgodnie z Szkolnym Programem Profilaktyki.

Inne zadania z zakresu profilaktyki:

- Spotkanie dziewcząt klas I z pielęgniarką firmy Jonhson & Jonhson nt. Problemy okresu dojrzewania.
- Przedstawienie Teatru Edukacji i Profilaktyki „Maska” z Krakowa dla klas I i II sztuka pt. „Ofłajnowo”, dla klas III „ Drugie życie”
- Spotkanie z policją z Mroczy nt. „Odpowiedzialność nieletnich wobec prawa” - klasy I i II, lig, Ulg.
- Spotkanie gimnazjalistów z przedstawicielami KPP w Nakle n. Not. nt. „Zachowania ryzykowne wśród młodzieży” w ramach programu Bezpieczna Szkoła.
- Festyn Profilaktyczny „Wesoło, tanecznie i bezpiecznie przez dziesięciolecie”..

Współpraca z rodzicami:

- Prelekcja dla rodziców z Rad Klasowych nt. Moda na nieuczenie się. Jak motywować dziecko do nauki” - przedstawiciel Teatru „Maska” z Krakowa.
- Pedagogizacja rodziców - „Przyjmuje leki , czy bierze? Leki bez recepty do leczenia nie do brania” - rodzice klas II.
- Pedagogizacja rodziców klas III „Zagrożenia w sieci” - realizacja psycholog K. Kitowska.
- Szkoła dla Rodziców:
  - Jaki rodzic potrzebny jest nastolatkowi? Uwalnianie dzieci od funkcjonowania w narzuconych rolach.
  - Uzależnienia od nowych mediów (Internet, gry komputerowe, fonoholizm). Instrukcja instalacji kontroli rodzicielskiej, (psycholog K. Kitowska i informatyk p. M. Deja).
  - Władza rodzicielska. Hierarchia sądownictwa w Polsce, (kurator p. A. Swierczyńska.

- Etapy dojrzewania człowieka. Zadania rozwojowe okresu dzieciństwa i dorastania.
- Nagrody i kary w wychowaniu.
- Zaburzenia odżywiania. Samookaleczenia. (K. Kitowska), Neurodydaktyka (A. Głąb).
- „Jak mówić, żeby dziecko nas słuchało. Jak słuchać, by dziecko do nas mówiło?”

Wspieranie wychowawców:

- Opracowanie materiałów nt. Najistotniejsze zasady dobrego spotkania z rodzicami".
- Prezentacja multimedialna dla wychowawców na spotkania z rodzicami „Wspieranie i motywowanie dziecka do nauki, oraz prawidłowego funkcjonowania rodziny" (realizacja przy współpracy p. M. Deja i p. A. Wojtczak).
- Przygotowanie materiałów dla wychowawców nt. „15 rad dla nauczyciela budującego swój autorytet".
- Przygotowanie materiałów dla rodziców na wywiadówkę „10 sekretów najlepszych ojców"
- Przygotowanie materiałów na GDDW nt. Wpływu alkoholu na zdrowie człowieka".

Diagnoza:

- Badanie bezpieczeństwa w szkole uczniów klas pierwszych" - ankieta

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

Udział pedagoga w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w sprawie 3 uczniów gimnazjum.

Konkursy:

- Udział w Powiatowym Konkursie Wiedzy o Uzależnieniach
- Powiatowy konkurs „Rodzina i szkoła wolne od przemocy"
- Powiatowy Konkurs Profilaktyczny „Nałogi - droga Donikąd".

Planowane zadania na rok szkolny 2014/2015:

- Festyn Profilaktyczny.
- Warsztaty profilaktyczne „W kręgu schematów" realizowane przez terapeutów z Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Bydgoszczy.

Oddziały przedszkolne

L.p.	Oddział	Wiek	Liczba uczniów
1	Mrocza	5 lat	69
		6 lat	33
2	Witosław	4 lata	-
		5 lat	22
		6 lat	3
3	Kosowo	7 lat	-
		6 lat	2
		5 lat	10
		4 lata	3
4	Przedszkole Miejskie w Mroczy	3 lata	-
		6 lat	5
		5 lat	24
		4 lata	30
5	RAZEM	2,5 roku	-
			75

Uczniowie i oddziały Szkoły Podstawowej w Mroczy

klasa	I	II	III	IV	V	VI	Ogółem
uczniowie	136	65	70	84	89	75	519
oddziały	6	3	4	4	4	4	25

w tym klasy specjalne:

klasa	I	II	III	IV	V	VI	Ogółem
uczniowie	0	0	4	2	3	9	18
oddziały		1			1		2

Uczniowie i oddziały Szkoły Podstawowej w Witosławiu

klasa	I	II	III	IV	V	VI	Ogółem
uczniowie	22	20	16	20	21	16	115
oddziały	1	1	1	1	1	1	6

Uczniowie i oddziały Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Kosowie

klasa	I	II	III	IV	V	VI	Ogółem
uczniowie	21	20	20	15	20	21	117
oddziały	1	1	1	1	1	1	6

Uczniowie i oddziały Gimnazjum w Mroczy

klasa	I	II	III	Ogółem
uczniowie	100	99	123	322
oddziały	5	5	6	16

w tym klasy specjalne:

klasa	I	II	III	Ogółem
uczniowie	1	7	4	12
oddziały		1		1

16) Komisariat Policji w Mroczy: W 2014 r. funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Mroczy na bieżąco realizowali zaplanowane jak i doraźne zadania. Jednym z priorytetów było ujawnienie wykroczeń w miejscach publicznych o charakterze porządkowym i przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na bieżąco współpracowano z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Sądem Rejonowym.

Komisariat Policji w Mroczy w roku 2015 zaplanował następujące przedsięwzięcia do zrealizowania:

a) Kradzieże i kradzieże z włamaniem.

- utrzymywanie stałych kontaktów przez wszystkich funkcjonariuszy z właścicielami placówek handlowych, mieszkańcami, dozorcami i radami osiedlowymi oraz młodzieżą szkolną,
- organizowanie spotkań i w miarę możliwości prowadzenie szkoleń przy współudziale policjantów z KPP w Nakle n/Not,
- systematyczne kontrole zabezpieczeń obiektów wszelkiego typu, szczególnie w porach wieczorowo - nocnych i wszelkie spostrzeżenia sprawdzać na bieżąco,
- prowadzenie kontroli drogowych pod kątem przewożonego bagażu, ładunku,
- prowadzenie służb wspólnie ze Strażą Miejską w Mroczy oraz innymi służbami,
- prowadzenie akcji medialnej i ulotkowej.

b) Znęcanie się nad rodziną, groźby karalne i przestrzeganie Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholicyzmowi.

- ścisła współpraca z GKRPA, MGOPS, Sądem Rodzinnym i innymi organizacjami i instytucjami zajmującymi się tym zagadnieniem,
- kierowanie do GKRPA wniosków o leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu,
- dokonywanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu oraz miejsc spożywania alkoholu wspólnie z GKRPA i Strażą Miejską pod kątem przestrzegania przepisów ustawy,
- zwiększenie częstotliwości patroli w miejscach publicznych pod kątem zapewnienia ładu i porządku oraz ujawnienia wykroczeń porządkowych, szczególnie dotkliwych dla społeczeństwa,
- na bieżąco informowanie instytucji o zaistniałej przemocy w rodzinie, tj. Sądu, PCPR, MGOPS,
- prowadzenie pogadarek z młodzieżą gimnazjalną o zagrożeniach wynikających z nadużywania alkoholu i zachowaniach będących przejawem demoralizacji.

c) Zdarzenia drogowe, kolizje i kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwym.

- ścisła współpraca z funkcjonariuszami Straży Miejskiej w Mroczy oraz Sekcją Ruchu Drogowego KKP Nakło nad Not.,
- prowadzenie kontroli drogowych pod kątem ujawniania wykroczeń drogowych oraz osób kierujących pojazdami w stanie po spożyciu alkoholu,
- prowadzenie działań policyjnych Trzeźwy Poranek, Bezpieczny Weekend w tym zakresie przy wykorzystaniu funkcjonariuszy Ruchu Drogowego KPP w Nakle.
- przeprowadzenie spotkań i pogadarek z młodzieżą szkolną na temat przepisów ruchu drogowego,
- w miarę możliwości zwiększenie patroli w miejscach publicznych, mając na uwadze zmniejszenie zaistnienia przestępstw i wykroczeń w tym zakresie.

17) Poradnia odwykowa w Nakle n/Not.: Poradnia zaczęła funkcjonować od 1 stycznia 2004 r. Zapewnia pomoc specjalistów osobom kierowanym do niej przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z całego powiatu.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015

- 1. Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza** – pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015.
- 2. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej** - pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015.
- 3. Planowanie dochodu budżetu Miasta i Gminy Mrocza z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok budżetowy 2015.**

Art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa wysokość opłat otrzymane zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na dzień 31.12.2014 r. wydanych jest zezwoleń:

1) do 4,5%	29 punktów
2) od 4,5% do 18%	25 punktów
3) pow. 18%	21 punktów

Wg ilości wydanych zezwoleń wg kategorii zezwolenia zakłada się, że dochód budżetu z tego tytułu, w 2015 r. będzie wynosił ok. 71.084,32 tys. zł.

4. Kierunki działań na rok 2015

- 1) Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego – Interwencyjnego d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 3) Zakup artykułów, materiałów oraz zestawu komputerowego na potrzeby funkcjonowania GKRPA.
- 4) Wynagrodzenie GKRPA, psychoterapeuty, psychologa, biegłych.
- 5) Dofinansowanie do corocznych wyjazdów osób uzależnionych i współuzależnionych na centralne spotkania trzeźwościowe w Częstochowie i Licheniu.
- 6) Popularyzowanie i organizowanie na bazie szkół podstawowych i gimnazjum dla dzieci i młodzieży pogadanek antyalkoholowych na podstawie realizowanych w poprzednim roku programów.
- 7) Organizowanie akcji profilaktycznych typu: stanowiska informacyjne, konkursy; podczas uroczystości i imprez lokalnych.
- 8) Objęcie stałą kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod względem przestrzegania warunków i zasad sprzedaży oraz podawania napojów alkoholowych a także prowadzonej ich reklamy.
- 9) Pomoc w dalszym organizowaniu się grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 10) Udostępnianie bazy lokalowej i materiałowej dla klubu AA i Klubu Abstynenta „Szekla”.
- 11) Organizowanie spotkań okolicznościowych i świątecznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 12) Zakup filmowych profilaktycznych dla Szkół Podstawowych i Gimnazjum z terenu Gminy Mrocza.
- 13) Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia jako element profilaktyki uzależnień.
- 14) Finansowanie spektakli profilaktycznych dla szkół.
- 15) Współfinansowanie „Szkolnego Dnia Profilaktyki i Sportu” - festyn piętnujący sięganie po używki i środki odurzające.
- 16) Finansowanie wyjazdu dzieci na kolonie.
- 17) Dofinansowanie działalności Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień Koliber.
- 18) Zakup nagród i gadżetów reklamowych na akcje i konkursy związane profilaktyką uzależnień.
- 19) Dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji związanych z profilaktyką uzależnień.

5. Plan wydatków budżetowych na 2015 rok na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (w planie wyszczególniono także część środków wydzieloną na realizację programu przeciwdziałania narkomanii)

Lp.	Nazwa zadania	Ogółem	Profilaktyka alkoholowa 85154	Profilaktyka narkomanii 85153
1	2900 – Niebieska Linia	600,00	600,00	0,00
2	4170 – Wynagrodzenia, w tym: psychoterapeuty w punkcie konsultacyjnym, członków GKRPA, kuratorów sądowych, psychologa	70.218,00	70.218,00	0,00
3	4430 - Różne opłaty i składki (sąd),	3.000,00	3.000,00	0,00
4	4210 - Zakup materiałów i wyposażenia:	23.245,45	20.000,00	3.245,45
	- materiały biurowe dla GKRPA	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup płyt DVD o tematyce uzależnień	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup kampanii profilaktycznych	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup nagród i materiałów poglądowych na konkursy i prelekcje realizowane w szkołach oraz przez organizacje i stowarzyszenia	5.000,00	5.000,00	0,00
	- zakup zestawu komputerowego na potrzeby GKRPA	4.000,00	4.000,00	0,00
	- zakup kaset testowych do analizatora zawartości środków odurzających	2.000,00	0,00	2.000,00
	- zakup testów narkotykowych jednorazowych	1.000,00	0,00	1.000,00
	Rezerwa	1.245,45	1.000,00	245,45
5	4300 - Zakup usług pozostałych:	40.000,00	40.000,00	0,00
	- Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień Koliber	9.000,00	9.000,00	0,0
	- wyjazd dzieci na kolonie	10.000,00	10.000,00	0,0
	- dofinansowanie wyjazdu do Częstochowy	4.500,00	4.500,00	0,00
	- dofinansowanie wyjazdu do Lichenia	1.500,00	1.500,00	0,00
	- sfinansowanie wykonania alkomatów profilaktycznych	2.500,00	2.500,00	0,00
	- sfinansowanie wykonania gadżetów profilaktycznych	3.500,00	3.500,00	0,00
	- sfinansowanie spektakli profilaktycznych dla szkół	3.600,00	3.600,00	0,00
	- dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji dla osób zajmujących się profilaktyką uzależnień	2.400,00	2.400,00	0,00
	- usługi biegłych sądowych	2.000,00	2.000,00	0,00
		Rezerwa	400,00	1.000,00
6	Razem – Profilaktyka uzależnień	137.063,45	133.818,00	3.245,45

Plan wydatków na realizację „Programu Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015”, w skład którego wchodzi „Program Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015” oraz „Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015”, wynosi **137.063,45 zł**. Planowany dochód z tyt. wydanych na dzień 31-12-2014 r. decyzji wynosi 71.084,32 zł., natomiast kwota niewykorzystana w roku 2014 i przeniesiona na rok 2015 wynosi 65.979,13 zł.

6. Postanowienia końcowe

- Po przyjęciu „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015” przez Radę Miejską program należy przekazać właściwym instytucjom i organizacjom społecznym będącymi realizatorami zawartych w nim zadań.
- Podejmowane zadania z zakresu profilaktyki alkoholowej winny być promowane w lokalnych mediach.
- Burmistrz Miasta i Gminy w Mroczy za pośrednictwem pełnomocnika burmistrza składa sprawozdanie z wykonania niniejszego programu na piśmie Radzie Miejskiej w Mroczy po upływie roku.

7. Określenie zasad wydatków finansowych na działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz osób biorących udział w realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015”

- Ustala się miesięczne wynagradzanie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mroczy w roku 2015 w następującej wysokości:
  - dla Przewodniczącego Komisji – 250 zł (brutto),
  - dla członków komisji – 150 zł (brutto).
- Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji wypłacane jest na podstawie listy obecności, proporcjonalnie do udziału w posiedzeniach, najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie Komisji – przy założeniu, że miało ono miejsce do 20-tego dnia danego miesiąca. W

przypadku, gdy posiedzenia ma miejsce po 20-tym dniu danego miesiąca – wypłata wynagrodzenia ma miejsce do 10-tego dnia miesiąca następnego.

- 3) Zwrot kosztów dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych osób delegowanych przez Pełnomocnika Burmistrza d/s Profilaktyki Uzależnień w celu realizacji „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015” korzystających z publicznych środków transportu nastąpi w oparciu o stosowne rozporządzenie w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności z tytułu podróży służbowych.
- 4) W celu dokonania kontroli punktów sprzedaży alkoholu GKRPA ma prawo korzystać samochodu Straży Miejskiej, po wcześniejszym uzgodnieniu z Komendantem SM i pokryciu kosztów paliwa.

Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015

1. **Diagnoza sytuacji w Gminie Mrocza – pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015.**
2. **Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej - pełne dane dot. tego punktu znajdują się w Programie Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015.**
3. **Planowanie dochodu budżetu Miasta i Gminy Mrocza z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok budżetowy 2015.**

Art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa wysokość opłat otrzymane zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na dzień 31.12.2014 r. wydanych jest zezwoleń:

1) do 4,5%	29 punktów
2) od 4,5% do 18%	25 punktów
3) pow. 18%	21 punktów

Wg ilości wydanych zezwoleń wg kategorii zezwolenia zakłada się, że dochód budżetu z tego tytułu, w 2015 r. będzie wynosił ok. 71.084,32 tys. zł.

4. Kierunki działań na rok 2015

- 1) Zwiększenie zakresu działalności Punktu Konsultacyjnego o problemy związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii.
- 2) Popularyzowanie i organizowanie na bazie szkół podstawowych i gimnazjum dla dzieci i młodzieży pogadanek z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.
- 3) Organizowanie akcji profilaktycznych typu: stanowiska informacyjne, konkursy; podczas uroczystości i imprez lokalnych.
- 4) Realizowanie na bazie szkół „Programu Zapobiegania Narkomanii „Odłot” (w ramach godzin wychowawczych).
- 5) Zakup filmowych profilaktycznych dla Szkół Podstawowych i Gimnazjum z terenu Gminy Mrocza.
- 6) Udział w kampaniach promujących zdrowy styl życia jako element profilaktyki uzależnień.
- 7) Dofinansowanie zakupu spektakli profilaktycznych dla szkół.
- 8) Współfinansowanie „Szkołnego Dnia Profilaktyki i Sportu” - festyn piętnujący sięganie po używki i środki odurzające.
- 9) Dofinansowanie działalności Nakielskiego Ośrodka Terapii Uzależnień Koliber.
- 10) Zakup nagród i gadżetów reklamowych na akcje i konkursy związane profilaktyką uzależnień.
- 11) Zakup kaset testowych do analizatora zawartości środków odurzających.
- 12) Zakup testów narkotykowych jednorazowych.
- 13) Dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji związanych z profilaktyką uzależnień.

5. Plan wydatków budżetowych na 2015 rok na realizację programu przeciwdziałania narkomanii (w planie wyszczególniono także część środków wydzieloną na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych)

Plan wydatków na realizację „Programu Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015”, w skład którego wchodzi „Program Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015” oraz „Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015”, wynosi **137.063,45 zł**. Planowany dochód z tyt. wydanych na dzień 31-12-2014 r. decyzji wynosi 71.084,32 zł., natomiast kwota niewykorzystana w roku 2014 i przeniesiona na rok 2015 wynosi 65.979,13 zł.

Lp.	Nazwa zadania	Ogółem	Profilaktyka alkoholowa 85154	Profilaktyka narkomanii 85153
1	2900 – Niebieska Linia	600,00	600,00	0,00
2	4170 – Wynagrodzenia, w tym: psychoterapeuty w punkcie konsultacyjnym, członków GKRPA, kuratorów sądowych, psychologa	70.218,00	70.218,00	0,00
3	4430 - Różne opłaty i składki (sąd),	3.000,00	3.000,00	0,00
4	4210 - Zakup materiałów i wyposażenia:	23.245,45	20.000,00	3.245,45
	- materiały biurowe dla GKRPA	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup płyt DVD o tematyce uzależnień	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup kampanii profilaktycznych	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących	2.500,00	2.500,00	0,00
	- zakup nagród i materiałów poglądowych na konkursy i prelekcje realizowane w szkołach oraz przez organizacje i stowarzyszenia	5.000,00	5.000,00	0,00
	- zakup zestawu komputerowego na potrzeby GKRPA	4.000,00	4.000,00	0,00
	- zakup kaset testowych do analizatora zawartości środków odurzających	2.000,00	0,00	2.000,00
	- zakup testów narkotykowych jednorazowych	1.000,00	0,00	1.000,00
	Rezerwa	1.245,45	1.000,00	245,45
5	4300 - Zakup usług pozostałych:	40.000,00	40.000,00	0,00
	- Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień Koliber	9.000,00	9.000,00	0,0
	- wyjazd dzieci na kolonie	10.000,00	10.000,00	0,0
	- dofinansowanie wyjazdu do Częstochowy	4.500,00	4.500,00	0,00
	- dofinansowanie wyjazdu do Lichenia	1.500,00	1.500,00	0,00
	- sfinansowanie wykonania alkomatów profilaktycznych	2.500,00	2.500,00	0,00
	- sfinansowanie wykonania gadżetów profilaktycznych	3.500,00	3.500,00	0,00
	- sfinansowanie spektakli profilaktycznych dla szkół	3.600,00	3.600,00	0,00
	- dofinansowanie organizacji szkoleń i konferencji dla osób zajmujących się profilaktyką uzależnień	2.400,00	2.400,00	0,00
	- usługi biegłych sądowych	2.000,00	2.000,00	0,00
Rezerwa	400,00	1.000,00	0,00	
6	Razem – Profilaktyka uzależnień	137.063,45	133.818,00	3.245,45

6. Postanowienia końcowe

- 1) Po przyjęciu „Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2015” przez Radę Miejską w Mroczy program należy przekazać właściwym instytucjom i organizacjom społecznym będącymi realizatorami zawartych w nim zadań.
- 2) Podejmowane zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii winny być promowane w lokalnych mediach.
- 3) Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza za pośrednictwem pełnomocnika burmistrza składa sprawozdanie z wykonania niniejszego programu na piśmie Radzie Miejskiej w Mroczy po upływie roku.